

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ»

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Τι σημαίνει η διείσδυση της Κίνας σε κράτη της Λατινικής Αμερικής και
της Καραϊβικής για τα συμφέροντα των ΗΠΑ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Χρήστος Παπαδόπουλος

A.M. 2222M010

Αθήνα, 2023

Τριμελής Επιτροπή

Κωνσταντίνος Αρβανιτόπουλος, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου (Επιβλέπων)

Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Κωνσταντίνος Τσιμώνης, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Copyright © Χρήστος Παπαδόπουλος, 2023

All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της διπλωματικής εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνώμων του συγγραφέα.

Περιεχόμενα

<u>1</u>	<u>Εισαγωγή.....</u>	<u>4</u>
<u>2.</u>	<u>Η εξωτερική πολιτική της Κίνας.....</u>	<u>5</u>
<u>2.1</u>	<u>Πυλώνες Εξωτερικής Πολιτικής της Κίνας: Από τη Διάσκεψη του Μπαντούνγκ στον Εικοστό Πρώτο Αιώνα</u>	<u>5</u>
<u>2.2</u>	<u>Κινεζική εξωτερική πολιτική και εθνικό συμφέρον</u>	<u>10</u>
<u>2.3</u>	<u>Εξωτερική πολιτική και ήπια ισχύς της Κίνας</u>	<u>12</u>
<u>2.4</u>	<u>Η επιρροή του κινεζικού ονείρου στην εξωτερική πολιτική.....</u>	<u>15</u>
<u>3</u>	<u>Η εξωτερική πολιτική της Κίνας προς τη Λατινική Αμερική: πλαίσιο, απόφαση, εφαρμογή και η θέση των ΗΠΑ.....</u>	<u>16</u>
<u>3.1</u>	<u>Πλαίσιο: Το γενικό σχέδιο και προσέγγιση της Κίνας προς τη Λατινική Αμερική.....</u>	<u>17</u>
<u>3.2</u>	<u>Αποφάσεις Πολιτικής σχετικά με τη ΛΑΚ: Το Θεσμικό Πλαίσιο.....</u>	<u>22</u>
<u>3.3</u>	<u>Ανάλυση των δαπανών και της προόδου της εφαρμογής της πολιτικής της Κίνας στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική.....</u>	<u>27</u>
<u>4</u>	<u>Η παρουσία των ΗΠΑ</u>	<u>32</u>
<u>4.1</u>	<u>Διακεκριμένες προσεγγίσεις και απόψεις στις Ηνωμένες Πολιτείες</u>	<u>33</u>
<u>4.1.1</u>	<u>Επιρροή της Κίνας στη Λατινική Αμερική</u>	<u>36</u>
<u>4.2</u>	<u>Βασικά ζητήματα.....</u>	<u>39</u>
<u>4.3</u>	<u>Ανησυχία για την ασφάλεια.....</u>	<u>39</u>
<u>5.</u>	<u>Συμπεράσματα</u>	<u>42</u>
	<u>Βιβλιογραφία</u>	<u>43</u>

Εισαγωγή

Τις τελευταίες δεκαετίες, παρατηρείται μια σημαντική αύξηση της δραστηριότητας της Κίνας στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική, η οποία έχει προκαλέσει αυξανόμενη ανησυχία σε σχέση με τα συμφέροντα των Ηνωμένων Πολιτειών. Η Κίνα έχει εντείνει τις πολιτικές, οικονομικές και διπλωματικές της ενέργειες στην περιοχή, κυνηγώντας συμφέροντα όπως οι εμπορικές συναλλαγές, οι επενδύσεις, και η πολιτική επιρροή.

Αυτή η αυξημένη παρουσία της Κίνας στη Λατινική Αμερική έχει δημιουργήσει έντονο προβληματισμό στις Ηνωμένες Πολιτείες, καθώς φοβούνται ότι η κινεζική προσέγγιση θα μπορούσε να απειλήσει την αμερικανική επιρροή στην περιοχή και τα συμφέροντά τους. Αυτό έχει οδηγήσει σε εντατικές συζητήσεις και πολιτικές αντιδράσεις από την πλευρά των ΗΠΑ, καθώς προσπαθούν να αντιμετωπίσουν αυτήν την αυξανόμενη παρουσία της Κίνας στον αμερικανικό πίσω αυλό.

Σε αυτό το πλαίσιο, είναι σημαντικό να εξετάσουμε τις συνέπειες αυτής της ανταγωνιστικής δυναμικής συνθήκης για τη γεωπολιτική της περιοχής και τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει στις σχέσεις μεταξύ της Κίνας και των Ηνωμένων Πολιτειών. Η δομή της εργασίας είναι ως εξής:

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας, παρουσιάζεται μια σύντομη εισαγωγή στο θέμα και εξηγείται ο σκοπός της έρευνας. Στο δεύτερο κεφάλαιο, εξετάζεται η εξωτερική πολιτική της Κίνας, με έμφαση στους πυλώνες της, από τη διάσκεψη του Μπαντούνγκ μέχρι τον εικοστό πρώτο αιώνα. Συζητούνται επίσης το κινεζικό εθνικό συμφέρον, η εξωτερική πολιτική και η ήπια ισχύς της Κίνας, καθώς και η επίδραση του «κινεζικού ονείρου» στην εξωτερική πολιτική.

Στο τρίτο κεφάλαιο, εξετάζεται η εξωτερική πολιτική της Κίνας προς τη Λατινική Αμερική. Περιλαμβάνονται πληροφορίες για το πλαίσιο και την προσέγγιση της Κίνας προς αυτήν την περιοχή, αποφάσεις πολιτικής και ανάλυση της εφαρμογής της κινεζικής πολιτικής. Το τέταρτο κεφάλαιο ασχολείται με την παρουσία των Ηνωμένων Πολιτειών. Εξετάζονται διάφορες προσεγγίσεις και απόψεις στις ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένης της ανησυχίας για την επιρροή της Κίνας στη Λατινική Αμερική, καθώς και βασικά ζητήματα ασφάλειας. Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο

παρουσιάζονται τα κυριότερα συμπεράσματα που προκύπτουν από την έρευνα. Στο τελευταίο κεφάλαιο, αναφέρονται οι πηγές και η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκαν για την εκπόνηση της έρευνας.

2. Η εξωτερική πολιτική της Κίνας

Τις τελευταίες δεκαετίες, η Κίνα έχει προχωρήσει από ένα καθεστώς απομόνωσης στο να αναδειχθεί σε μια από τις πιο ισχυρές χώρες του κόσμου, με τη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία. Σύμφωνα με τον Marc Lanteigne (2020), διατυπώθηκε ότι η άνοδος της Κίνας στο διεθνές σύστημα σηματοδότησε μια σημαντική αλλαγή στις παγκόσμιες σχέσεις στις αρχές του αιώνα. Επιπλέον, σύμφωνα με τον Weissmann, αναφέρθηκε ότι για να κατανοηθούν με ακρίβεια οι εξωτερικές υποθέσεις της Κίνας, υπάρχει ανάγκη να κατανοηθεί η ευρύτερη εικόνα, να κατανοηθεί τι καθοδηγεί την κινεζική εξωτερική πολιτική, γιατί συμβαίνει αυτό και πώς λειτουργεί η κινεζική εξωτερική πολιτική στη λήψη αποφάσεων (Weissmann, 2015, σελ. 5).

2.1 Πυλώνες Εξωτερικής Πολιτικής της Κίνας: Από τη Διάσκεψη του Μπαντούνγκ στον Εικοστό Πρώτο Αιώνα

Μια ενδιαφέρουσα άποψη προήλθε από τον Εμρέ Ντεμίρ, ο οποίος υποστήριξε ότι η κινεζική εξωτερική πολιτική πριν και μετά τη μεταρρύθμιση πρέπει να διαχωριστεί. Η Κίνα υποστήριξε τις κομμουνιστικές εξεγέρσεις άλλων χωρών στην πρώτη φάση, αλλά στη δεύτερη, επικεντρώθηκε στην οικονομική μεταρρύθμιση, η οποία άνοιξε και ενσωμάτωσε τη χώρα στην παγκόσμια οικονομία.

Από την ίδρυση της δημοκρατίας έως το τέλος της εποχής του Μάο, η φιλοσοφία και η ιδεολογία του Μάο, καθώς και η εσωτερική πολιτική, επηρέασαν την εξωτερική πολιτική της Κίνας (Demir, 2019). Στην πρώιμη εποχή του Μάο, η Σινο-Σοβιετική Συνθήκη Φιλίας, Συμμαχίας και Αμοιβαίας Βοήθειας του 1950 έδωσε στις σοσιαλιστικές χώρες, ιδιαίτερα στη Σοβιετική Ένωση, διπλωματική υπεροχή.

Για την κινεζική εξωτερική πολιτική, ο Zhou Enlai ανέπτυξε τις «Πέντε Αρχές της Ειρηνικής Συνύπαρξης» το 1954. Σύμφωνα με την ομιλία του Zhou Enlai στο Bandung Conference το 1955, η κινεζική εξωτερική πολιτική βασίζεται στις αρχές του αμοιβαίου σεβασμού της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας, της μη επίθεσης, της μη

παρέμβασης σε εσωτερικές υποθέσεις, ισότητα και αμοιβαίο όφελος, που μπορεί να οδηγήσει σε ειρηνική συνύπαρξη μεταξύ χωρών με διαφορετικά κοινωνικά συστήματα (Zhou, 1955). Εκείνη την εποχή, οι έννοιες ήταν δημοφιλείς επειδή ευθυγραμμίζονταν με την Ταυτότητα του Τρίτου Κόσμου και την Αλληλεγγύη του Μάο.

Αυτά τα πέντε θέματα, σύμφωνα με τον Kevin G. Cai, εξακολουθούν να είναι θεμελιώδη για την κινεζική εξωτερική πολιτική και προέρχονται από το κομφουκιανιστικό και ταοϊστικό ιδεώδες της «Αρμονίας». Στην πραγματικότητα, το «Harmony» προωθεί τη συνύπαρξη διαφορετικών συμφερόντων που, όταν είναι ισορροπημένα, ενισχύουν τα οφέλη και για τα δύο μέρη. «Η κομφουκιανή αρμονία χρησιμεύει επομένως ως θεμέλιο για την κινεζική εξωτερική πολιτική, η οποία επιδιώκει να αποφύγει τις εξωτερικές συγκρούσεις». Αναμφίβολα, οι πέντε αρχές της ειρηνικής συνύπαρξης είναι κεντρικές για την κινεζική εξωτερική πολιτική (Cai, 2020).

Καθώς οι σχέσεις με τη Σοβιετική Ένωση επιδεινώθηκαν, η Κίνα διαμόρφωσε μια ανεξάρτητη εξωτερική πολιτική και ο Μάο ξεκίνησε μια μαρξιστική εξωτερική πολιτική στα μέσα του 1962 (Demir, 2019). Σύμφωνα με τον συγγραφέα, ο Μάο επινόησε μια νέα εξωτερική στρατηγική για να δημιουργήσει δεσμούς με τις «δύο ενδιάμεσες ζώνες», την οικονομικά φτωχή Αφρική, τη Νότια Αμερική και την Ασία, καθώς και με ανεπτυγμένα και ιμπεριαλιστικά έθνη. Η δεύτερη ομάδα ήταν δύσκολο να συνεργαστεί και η Κίνα απομονώθηκε όταν ο Μάο ξεκίνησε την Επανάσταση το 1966 με μια θέση «αντιιμπεριαλισμού» και «αντι-ρεβιζιονισμού». Αυτή η απομόνωση οδήγησε τον Μάο να κάνει πιο ρεαλιστικά βήματα στις αρχές της δεκαετίας του 1970, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης των δεσμών με τις Ηνωμένες Πολιτείες. «Ένα στρατηγικό τρίγωνο μεταξύ Κίνας, Σοβιετικής Ένωσης και ΗΠΑ δημιουργήθηκε στην ασιατική πολιτική σκηνή καθώς η Κίνα έγινε και πάλι επίσημα αποδεκτή ως μέλος της διεθνούς κοινότητας» (Demir, 2019, σελ. 1). Η Κίνα προσχώρησε στον ΟΗΕ το 1971, σηματοδοτώντας ένα σημαντικό βήμα προς την παγκόσμια αναγνώριση και παγκοσμιοποίηση. Αυτή η φάση όμως ήταν φευγαλέα. Μετά την παραίτηση του Νίξον το 1974 και την άνοδο του Κίσινγκερ, η Κίνα επικεντρώθηκε στον «Τρίτο Κόσμο» για να ενισχύσει τη θέση της.

Η εξωτερική πολιτική της Κίνας άλλαξε όταν ο Deng Xiaoping ανέλαβε την εξουσία το 1978. Καθ' όλη τη διάρκεια του οικονομικού εκσυγχρονισμού της, η Κίνα χρειάστηκε ξένη χρηματοδότηση και τεχνολογία για να ανοίξει και να επεκτείνει τις

σχέσεις της με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Μετά το 1982, η Κίνα καθιέρωσε μια ανεξάρτητη εξωτερική πολιτική, αποκηρύσσοντας τα κομμουνιστικά σχέδια εξαγωγών και προβάλλοντας αντιστάσεις στην ηγεμονία (Demir, 2019). Η δεκαετία του 1980 κυριάρχησε από την οικονομία, τον εκσυγχρονισμό και την επανένωση, με μια προσπάθεια «εξόδου» για την ενθάρρυνση των κινεζικών επιχειρήσεων να επισκεφθούν το εξωτερικό, κάτι που ο Weissmann ισχυρίζεται ότι συνεχίστηκε μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 2000.

Μετά την κρίση στην πλατεία Τιενανμέν το 1989, η εξωτερική πολιτική της Κίνας αποσύρθηκε. Οι Ηνωμένες Πολιτείες, τα έθνη της Δυτικής και Ανατολικής Ευρώπης, η Αυστραλία, ο Καναδάς και οι χώρες της Λατινικής Αμερικής διαμαρτυρήθηκαν και καταδίκασαν την κακομεταχείριση των διαδηλωτών από τον PLA και οι δυτικές ανεπτυγμένες χώρες επέβαλαν κυρώσεις στην Κίνα ("Ammediate after the crackdown," Demir, 2019). Παράλληλα, η νομιμότητα του ΚΚΚ πληγώθηκε περαιτέρω από το χάσμα κόμματος-λαού, το οποίο επιδεινώθηκε μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης το 1991.

Η Κίνα έπρεπε να επαναπροσδιορίσει την ταυτότητά της και την παγκόσμια θέση της για άλλη μια φορά. Για το λόγο αυτό, η «σοσιαλιστική οικονομία της αγοράς» υιοθετήθηκε και μια πολιτική χαμηλών τόνων χρησιμοποιήθηκε υπό τον Jiang Zemin. Σύμφωνα με τον Weissman (2015), η Κίνα ενίσχυσε τη δέσμευσή της και την αποδοχή των διεθνών προτύπων, ιδίως στον τομέα της ασφάλειας, επιδιώκοντας «συνολική δύναμη» προκειμένου να αποκτήσει παγκόσμια επιρροή. Σύμφωνα με τον Demir (2019), στη δεκαετία του 1990, οι περιφερειακοί και οι μη περιφερειακοί παίκτες είδαν το Πεκίνο ως ένα υπεύθυνο κράτος που ακολούθησε μια εξωτερική πολιτική που ήταν συνεπής με τη διεθνή τάξη. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η Κίνα βελτίωσε τους δεσμούς της με την Αφρική, μια σημαντική αγορά για επενδύσεις και χρηματοοικονομική συνεργασία, και ανέκτησε τον έλεγχο του Χονγκ Κονγκ και του Μακάο. Η παγκόσμια συνδεσιμότητα της Κίνας οδήγησε στην ένταξη της στον ΠΟΕ το 2001.

Στη δεκαετία του 2000, ο Weissman υποστήριξε ότι η «νέα έννοια ασφάλειας» επηρέαζε την εξωτερική πολιτική, διατυπώνοντας τους κινεζικούς στόχους στη μεταψυχροπολεμική περίοδο. Τόνισε επίσης την αμοιβαία επωφελή οικονομική δέσμευση, την ανάπτυξη εμπιστοσύνης και τις «στρατηγικές συνεργασίες» που δεν

εξαρτώνται από τρίτες χώρες (Weissman, 2015). Σύμφωνα με τον Weissman (2015), η νέα έννοια ασφάλειας της Κίνας επεσήμανε την «ειρηνική άνοδό της» και καθησύχασε τη διεθνή κοινότητα ότι η ισχυροποίηση της Κίνας είναι ένα σενάριο αμοιβαίας νίκης και όχι ένα παιχνίδι μηδενικού αθροίσματος. Λόγω της αρνητικής του σημασίας, ο όρος «άνοδος» άλλαξε σε «ειρηνική ανάπτυξη».

Στην κινεζική εξωτερική πολιτική, υιοθετήθηκε, όπως προαναφέραμε, το κομφουκιανικό ιδεώδες της «Αρμονίας», τονίζοντας την κυριαρχία, την ισότητα, τον αμοιβαίο σεβασμό, τη μη ανάμειξη σε εσωτερικά ζητήματα και τους διεθνείς δεσμούς που κερδίζουν από κοινού (Cai, 2020). Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, οι σχέσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες και άλλες διεθνείς δυνάμεις ήταν σταθερές. Μετά την επαναπροσέγγιση με τη Ρωσία, μια νέα διεθνής συνθήκη για τη διαχείριση εσωτερικών και ξένων ανησυχιών όπως ο αποσχισμός, η αναθεώρηση των συνόρων και η τρομοκρατία φαινόταν ιδανική (Costa, 2021).

Στη συνέχεια, το όραμα της Κίνας διευρύνθηκε και περιλάμβανε την Αφρική, τη Λατινική Αμερική και την Ευρώπη (Weissman, 2015). Έτσι, η Κίνα επιδίωξε τη δημιουργία περιφερειακών φόρουμ για τη διατήρηση ή την ενίσχυση των δεσμών με πολλές περιοχές του πλανήτη. Αυτά τα πλαίσια πολυμερούς διαλόγου μεταξύ των κρατών που ασχολούνται με τα αναπτυξιακά προβλήματα ήταν μία από τις καλύτερες μεθόδους για την Κίνα προκειμένου να ξεκινήσει έναν νέο διεθνή κύκλο (Costa, 2020). Ως εκ τούτου, το Fórum Macau ιδρύθηκε το 2003 για να αναπτύξει δεσμούς με πορτογαλόφωνες χώρες.

Ο Weissman και ο Demir πίστευαν από κοινού ότι το 2008 ήταν μια στιγμή ορόσημο στην εξωτερική πολιτική της Κίνας, αν και για διαφορετικούς λόγους. Για την ακρίβεια, ο Demir πίστευε ότι μετά την οικονομική κρίση του 2008, οι εξωτερικές πολιτικές της Κίνας έχασαν τη θετική τους περίοδο λόγω τριών παραγόντων: της υποστήριξης του Πεκίνου στη Βόρεια Κορέα κατά τις πυρηνικές και πυραυλικές δοκιμές το 2009, τις αποφάσεις που επηρεάζουν τις σχέσεις Κίνας-ΗΠΑ και Κίνας-Ιαπωνίας και το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν και τις πωλήσεις όπλων των ΗΠΑ στην Ταϊβάν τον Ιανουάριο του 2010. Από την άλλη, ο Weissman παρείχε μια πρόσθετη εξήγηση. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, οι Ηνωμένες Πολιτείες και άλλες δυτικές χώρες υπέφεραν κατά τη διάρκεια της «παγκόσμιας» κρίσης, ενώ η Κίνα κράτησε σχεδόν τα πάντα. Στην πραγματικότητα, η Κίνα ανέκτησε την εμπιστοσύνη και αύξησε την

εξωτερική της δραστηριότητα και παρουσία. Από το 2011, η Κίνα προσπάθησε να αποκαταστήσει την περιφερειακή και παγκόσμια φήμη της. Σύμφωνα με τον Weissman (2015), η δυναμική παρουσία της Κίνας κατέστρεψε επίσης την εμπιστοσύνη των δύο προηγούμενων δεκαετιών.

Η στρατηγική της Κίνας μεταπήδησε από τη "διατήρηση ενός χαμηλού προφίλ" στην "προσπάθεια για επιτεύγματα" όταν ο Σι Τζινπίνγκ έγινε επικεφαλής του κόμματος το 2012. Σύμφωνα με τον Weissman, στόχος αυτής της πιο ενεργής εξωτερικής πολιτικής ήταν ο εκσυγχρονισμός, η δημιουργία ειρήνης και η οικοδόμηση της οικονομίας. Επίσης, ο ίδιος υποστήριξε ότι ο κύριος στόχος του Xi ήταν να διατηρήσει τους ειρηνικούς δεσμούς με τις γειτονικές χώρες, να προστατεύσει τους εθνικούς πόρους και να τονώσει την εγχώρια ανάπτυξη, όλα με στόχο τη διασφάλιση της ευημερίας και τη δημιουργία συνθηκών που ωφελούν τον κινεζικό λαό (Weissman, 2015).

Ο Demir είχε παρόμοια άποψη για το θέμα: «Η εξωτερική πολιτική της Κίνας έγινε πιο συντονισμένη, ενεργή, δημιουργική και διεκδικητική υπό τον Xi» (Ferdinand 2016, 942). Ως εκ τούτου, η μακροπρόθεσμη προσέγγιση χαμηλού προφίλ έδωσε τη θέση της σε μια πολιτική προσπάθειας για επιτυχία (Yan 2014), δημιουργώντας τις βέλτιστες συνθήκες για το «Κινεζικό Όνειρο» της εθνικής αναζωογόνησης.

Και οι δύο συγγραφείς υποστήριζαν ότι η προεδρία του Xi προώθησε την εθνική αναζωογόνηση, η οποία είχε ουσιαστική επιρροή στην κινεζική εξωτερική πολιτική. Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με τον Weissman, υποστηρίχθηκε ότι η εξωτερική πολιτική του Xi επικεντρώθηκε στη βελτίωση των δεσμών της Κίνας με τους «παλιούς φίλους». Πράγματι, η Κίνα επιθυμούσε να αυξήσει την επιρροή της στην Κεντρική Ασία, τη Νότια Ασία, τη Λατινική Αμερική και την Αφρική. Επιδίωξε επίσης να συνεργαστεί με αναδύομενες μεγάλες δυνάμεις όπως η Ινδία, το Μεξικό, η Νότια Αφρική και η Ρωσία. Ο Demir αναγνώρισε την έναρξη της Πρωτοβουλίας Belt and Road (BRI) ως σημαντικό μέρος της κυβέρνησης του Xi. Με το σχέδιο, ο ηγέτης ήλπιζε να ενισχύσει τους ευρωασιατικούς δεσμούς, αντιμετωπίζοντας παράλληλα εσωτερικά ζητήματα.

Η πολιτική, η ασφάλεια και η οικονομία ήταν όλες πτυχές του ίδιου πράγματος. Στην πραγματικότητα, ο Weissman συμφώνησε με την ηγεσία του Xi ότι η εσωτερική πίεση είχε προτεραιότητα έναντι της εξωτερικής διπλωματίας. Η Κίνα αντιμετώπισε μεγάλες εσωτερικές δυσκολίες, όπως η επιβράδυνση της οικονομικής προόδου, η μετατόπιση των κοινωνικών δομών και η κοινωνικοοικονομική αστάθεια που προκλήθηκε από την

αυξανόμενη κοινωνικοοικονομική ανισότητα. Ως αποτέλεσμα, τα εσωτερικά ζητήματα είχαν ακόμη μεγαλύτερο αντίκτυπο στην εξωτερική πολιτική από ό,τι πριν (Weissman, 2015). Επομένως, επειδή η εσωτερική πολιτική ήταν όλο και πιο σημαντική από την εξωτερική πολιτική, η κατανόηση των συνεπειών της ήταν κρίσιμη.

2.2 Κινεζική εξωτερική πολιτική και εθνικό συμφέρον

Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσίασε η άποψη του Marc Lanteigne (2020), ο οποίος υποστήριξε ότι ο διαχωρισμός των εγχώριων πολιτικών φιλοδοξιών της Κίνας από τις εξωτερικές της ενέργειες ενδέχεται να είναι δύσκολος. Στο «Κατασκευάζοντας ένα αναλυτικό πλαίσιο για την εξήγηση της κινεζικής εξωτερικής πολιτικής», ο Kevin G. Cai διερεύνησε επίσης πώς τα εσωτερικά ζητήματα επηρεάζουν την κινεζική εξωτερική πολιτική. Συγκεκριμένα, ο Cai (2020) ισχυρίστηκε ότι η εξωτερική πολιτική της Κίνας υποκινείται από εθνικά συμφέροντα, τα οποία αντικατοπτρίζονται στις ενέργειές της. Αυτά τα εθνικά συμφέροντα ορίστηκαν ως "βασικά συμφέροντα" στη λευκή βίβλο "Η ειρηνική ανάπτυξη της Κίνας" που δημοσιεύθηκε από το Κρατικό Συμβούλιο της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας το 2011. Αυτό το άρθρο προσδιόρισε έξι βασικά κινεζικά συμφέροντα: κρατική κυριαρχία, εθνική ασφάλεια, εδαφική ακεραιότητα, εθνική ενότητα, συνταγματικό πολιτικό σύστημα και κοινωνική σταθερότητα της Κίνας και θεμελιώδεις διασφαλίσεις για μακροπρόθεσμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Για την προώθηση αυτών των συμφερόντων, το ΚΚΚ θέσπισε επτά βασικούς στόχους εξωτερικής πολιτικής, τους οποίους ο Cai διέκρινε:

Ο κύριος σκοπός ήταν να «διατηρηθεί το τρέχον πολιτικό σύστημα της Κίνας». Αυτό εξασφαλίζει την πολιτική υπεροχή του ΚΚΚ στην Κίνα. Ο σκοπός βασίζεται στην αντίληψη ότι «μόνο το ΚΚΚ μπορεί να σώσει την Κίνα».

Η «διατήρηση της κρατικής κυριαρχίας» ήταν ο δεύτερος σκοπός. Ο Cai (2020) πίστευε ότι η διατήρηση της κρατικής κυριαρχίας είναι κρίσιμη για την ανεξαρτησία της Κίνας.

Η τρίτη προτεραιότητα του Cai ήταν η «διατήρηση της εθνικής ασφάλειας στη χώρα». Με βάση αυτό το σκεπτικό, η Κίνα θεωρούσε όλες τις ξένες στρατιωτικές συγκρούσεις ως αμυντικές και όχι εχθρικές. Η αρμονία, σύμφωνα με τα ιδεώδη του Κομφουκιανισμού, δεν αποδέχεται πεποιθήσεις παραίτησης. Όταν βασικά εθνικά

συμφέροντα όπως η κυριαρχία, η εδαφική ακεραιότητα, η ανεξαρτησία και η ασφάλεια τέθηκαν σε κίνδυνο από ξένη παρέμβαση ή εισβολή, η αυτοάμυνα ήταν νόμιμη, σύμφωνα με τον Cai (2020). Ως αποτέλεσμα, η Κίνα πίστευε ότι η αύξηση της διεκδικητικότητας ήταν θεμιτή και δεν ερχόταν σε αντίθεση με τα πρότυπα της Εξωτερικής Πολιτικής της όσον αφορά την ασφάλεια.

Σύμφωνα με αυτό το θέμα, ο τέταρτος στόχος εξωτερικής πολιτικής ήταν η προστασία της εθνικής ακεραιότητας της Κίνας. Η διατήρηση της ευημερίας και της σταθερότητας στο Χονγκ Κονγκ και το Μακάο, καθώς και η επίτευξη πλήρους επανένωσης, ήταν ζωτικής σημασίας για την εθνική αναζωογόνηση (Xi, 2017). Ως αποτέλεσμα, η χώρα έγινε πιο ισχυρή σε εδαφικές συγκρούσεις με τα γειτονικά έθνη, ιδίως στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας. Σύμφωνα με τα άρθρα του Axel Berkofsky "The Chinese Dream" και Chinese Foreign and Security Policies—Rosy Rhetoric versus Harsh Reality", οι εδαφικές διαμάχες της Κίνας αποτέλεσαν ένδειξη της στρατιωτικής της δύναμης και της ικανότητάς της να διεκδικήσει και να καταλάβει εδάφη που το Πεκίνο πίστευε ότι ήταν δικά του από την αρχαιότητα.

Ο επόμενος στόχος ήταν η διατήρηση της οικονομικής ανάπτυξης και του εκσυγχρονισμού της Κίνας, που απαιτούσε από την Κίνα να διατηρήσει την ειρήνη και τη σταθερότητα.

Σύμφωνα με τον Cai (2020), ο απώτερος στόχος της κινεζικής εξωτερικής πολιτικής ήταν να βελτιώσει την παγκόσμια θέση του έθνους και να ανακτήσει το καθεστώς της μεγάλης δύναμης. Ο συγγραφέας τόνισε επίσης ότι ο κινεζικός λαός αποδέχεται αυτόν τον στόχο εξωτερικής πολιτικής, ο οποίος αντικατοπτρίστηκε για πρώτη φορά στο σύνθημα «ο κινεζικός λαός σηκώθηκε όρθιος» κατά την ίδρυση της ΛΔΚ την 1η Οκτωβρίου 1949, και έκτοτε αναδείχθηκε στην έννοια «Όνειρο της Κίνας».

Έπειτα, ο συγγραφέας συνέδεσε τον πρώτο στόχο με τους άλλους, δηλώνοντας ότι η εκπλήρωσή τους θα βελτίωνε τη νομιμότητα του ΚΚΚ και θα διατηρούσε το σημερινό πολιτικό σύστημα στη θέση του. «Με αυτή την έννοια τα συμφέροντα του ΚΚΚ και του κινεζικού έθνους αλληλοκαλύπτονταν», όπως υποστήριξε ο Cai (2020).

Η εξωτερική πολιτική της Κίνας, από την άλλη πλευρά, τόνισε την εθνική αναζωογόνηση. Ως εκ τούτου, η κινεζική εξωτερική πολιτική και το κινεζικό όνειρο συνδέονταν με ένα κοινό σημείο, το οποίο συνδέθηκε στενά με δύο στόχους και τον κύριο σκοπό του κινεζικού ονείρου.

2.3 Εξωτερική πολιτική και ήπια ισχύς της Κίνας

Η ήπια ισχύς ορίστηκε από τον Nye (2008) ως η ικανότητα να επηρεάζει κάποιος τους ανθρώπους μέσω της έκκλησης και όχι του καταναγκασμού ή της ανταμοιβής. Συγχρόνως, υποστήριξε ότι ο πολιτισμός, οι αξίες και οι πολιτικές διαμορφώνουν την ήπια ισχύ ενός έθνους (Nye, 2008). Με λίγα λόγια, διαπιστώθηκε πως η ήπια ισχύς επιδιώκει να κάνει τους ανθρώπους να επιθυμούν τα ίδια αποτελέσματα χωρίς εξαναγκασμό, σε αντίθεση με τη σκληρή ισχύ, που αλλάζει τη συμπεριφορά των άλλων. Ταυτόχρονα, προέκυψε ότι η ήπια ισχύς επηρεάζεται από την εξωτερική πολιτική μιας χώρας, η οποία διαμορφώνει την παγκόσμια εικόνα και την απορρόφησή της.

Πολυάριθμες δημοσιεύσεις και ομιλίες τόνισαν τη σημασία της ήπιας ισχύος στην κινεζική εξωτερική πολιτική, με τουλάχιστον 24 πανεπιστημιακά κέντρα και κυβερνητικές δεξαμενές σκέψης να μελετούν το θέμα, και αυτή η ιδέα ήταν επίσης διαδεδομένη στον επίσημο κινεζικό λόγο (Lams, 2018).

Σύμφωνα με τον Barthélémy Courmont, η εργασία του Wang Huning το 1993 εισήγαγε την έννοια της ήπιας ισχύος στην Κίνα, δίνοντας έμφαση στον πολιτισμό ως την κύρια πηγή επιρροής και δύναμης. «Αυτή τη στιγμή, η Κίνα οργάνωνε την κατασκευή της ήπιας ισχύος, αν και ακόμα διστακτική, αλλά διέφερε ήδη από τη γενική αποδοχή της στις ΗΠΑ στην έμφαση στη χρήση της για να αυξήσει την επιρροή της Κίνας».

Αυτή η διαδικασία μετέτρεψε την ήπια ισχύ σε «Κινεζική ήπια ισχύ» με νέα χαρακτηριστικά και προέκυψαν διάφορες θεωρίες και ορισμοί της κινεζικής ήπιας ισχύος. Η πιο κυρίαρχη σχολή σκέψης του Courmont, η «πολιτιστική σχολή» ή η «σχολή της Σαγκάης», έβλεπε τον πολιτισμό ως την κύρια πηγή ήπιας ισχύος: «Αυτό περιλάμβανε δύο άλλες πηγές ήπιας ισχύος που προσδιορίστηκαν από τον Nye: εξωτερική πολιτική και εσωτερική πολιτική».

Η ήπια ισχύς ανακηρύχθηκε αρχικά ως πολιτική τεχνική στο 17ο Εθνικό Συνέδριο του Κινεζικού Κομμουνιστικού Κόμματος το 2007. Ο Χου Τζιντάο υιοθέτησε την έννοια της ήπιας ισχύος που προτάθηκε από το «πολιτιστικό σχολείο». Συγκεκριμένα, οι επίσημες δηλώσεις ανέφεραν ότι «ο Χου Τζιντάο ζήτησε την ανανέωση των

σοσιαλιστικών πολιτιστικών πρωτοβουλιών και την τόνωση της πολιτιστικής δημιουργικότητας στο έθνος, καθιστώντας τον πολιτισμό σημαντικό μέρος της κινεζικής ήπιας ισχύος. Αυτό το όραμα ήταν μοναδικό, δεδομένου ότι εστίαζε αποκλειστικά σε εργαλεία ήπιας ισχύος, χωρίς να αναφέρει οικονομικά ή στρατιωτικά πεδία, υποδηλώνοντας την επιθυμία να διαδραματίσει μεγαλύτερο ρόλο σε βασικούς τομείς.

Σύμφωνα με τον συγγραφέα, δύο στόχοι ήπιας ισχύος επιδιώκονταν: πρώτον, η Κίνα να γίνει υπερδύναμη μέσω της ήπιας ισχύος. Η Κίνα θα μπορούσε να γίνει μεγάλη δύναμη μόνο εξισορροπώντας την ήπια και τη φυσική δύναμη. Σύμφωνα με τον Courmont (2013), η ήπια ισχύς προώθησε ένα σταθερό και ειρηνικό διεθνές και περιφερειακό περιβάλλον, ένα περιβάλλον συνεργασίας που βασίστηκε στην ισότητα και τα αμοιβαία οφέλη και ένα δίκαιο και φιλικό περιβάλλον μέσω ενημέρωσης για την ανάπτυξη της Κίνας.

Σύμφωνα με τον Arif, το ενδιαφέρον της Κίνας για ήπια ισχύ αυξήθηκε από τότε που ανέλαβε τα καθήκοντά του ο πρόεδρος Xi. Το 2014, ο Xi ανέφερε ότι η ήπια ισχύς της Κίνας μπορούσε να ενισχυθεί μέσω αποτελεσματικών παγκόσμιων συστημάτων επικοινωνίας και επικοινωνίας. Πίστεψε επίσης ότι τα νέα μέσα μπορούν να βοηθήσουν, βελτιώνοντας την καινοτομία και την αξιοπιστία της δημοσιότητας της Κίνας και εξηγώντας τις ιστορίες, τις φωνές και τα χαρακτηριστικά της (Arif, 2017). Ως εκ τούτου, φάνηκε πως η Κίνα έδωσε προτεραιότητα στην ήπια ισχύ για να προωθήσει τους εθνικούς της στόχους. Στο πλαίσιο αυτό, η Κίνα μπόρεσε να ενισχύσει τις οικονομικές της σχέσεις, να ενσωματώσει την αγορά της στην παγκόσμια οικονομία και να ασχοληθεί περισσότερο με τις πολιτικές των αναπτυσσόμενων χωρών σχηματίζοντας νέες συμμαχίες στην Ασία, την Αφρική και τη Λατινική Αμερική. Η Κίνα μπόρεσε επίσης να κερδίσει από την ήπια ισχύ με πολλούς τρόπους.

Η Κίνα επιθυμούσε να διαφυλάξει τους φυσικούς και ενεργειακούς εφοδιασμούς της για να ενισχύσει την οικονομική της ανάπτυξη, επομένως οι στενές συνδέσεις της με επιπλέον έθνη παρείχαν περισσότερες επιλογές. Σύμφωνα με τον Gil (2008), «η Κίνα θέλησε να δημιουργήσει ένα ειρηνικό διεθνές περιβάλλον στο οποίο μπορούσε να συνεχιστεί η οικονομική της ανάπτυξη...».

Σύμφωνα με τον Arif (2017), η Κίνα χρησιμοποίησε διάφορες μεθόδους ήπιας ισχύος, με τον πολιτισμό να είναι ο πιο σημαντικός λόγω της μακράς ιστορίας και της

παραδοσιακής κουλτούρας της. Η οικονομία της Κίνας ήταν επίσης σημαντική για την προώθηση της ήπιας ισχύος, καθώς υποστήριζε ιδρύματα μέσω ενήμερωσης, πολιτισμού και τέχνης τόσο σε εγχώριο όσο και σε διεθνές επίπεδο (Arif, 2017). Η εκπαίδευση ήταν μια άλλη σημαντική πηγή, με περισσότερους φοιτητές στο εξωτερικό να παρακολουθούν κινεζικά ιδρύματα. Οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οι περιορισμοί στην ελεύθερη έκφραση δεν είναι δημοφιλείς παγκοσμίως, σύμφωνα με τον συγγραφέα.

Σύμφωνα με τον William A. Callahan (2015), η κινεζική ήπια ισχύς στόχευε στην καταπολέμηση των αντιληπτών απειλών και στη δημιουργία ευκαιριών. Ο Callahan συμφώνησε με τον Arif ότι η κινεζική ήπια ισχύς ήταν κυρίως εγχώρια. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, η στρατηγική ήπιας ισχύος έπρεπε να δημιουργεί και να ρυθμίζει αξίες στο εσωτερικό πριν να μεταδώσει αξίες στο εξωτερικό. Επομένως, η ήπια ισχύς ήταν μια εγχώρια κοινωνική κατασκευή που καθόριζε τα συμβολικά σύνορα του εαυτού και του Άλλου, της ταυτότητας και της ασφάλειας. Ως αποτέλεσμα, η κινεζική ρητορική ήπιας ισχύος προωθούσε την ειρήνη και την αρμονία όλο και περισσότερο.

Στην ευνοϊκή αναπαράσταση της Κίνας ως καλοήθους και ανοιχτής κοινωνίας, ο συγγραφέας εντόπισε ένα παράδοξο: η ταυτότητα και η ασφάλεια συνδέονταν στην αρνητική διαδικασία κατασκευής συμβολικών φραγμών.

Επιπροσθέτως, ο Callahan συνέδεσε το Κινεζικό Όνειρο με την αρνητική ήπια ισχύ. Συγκεκριμένα, υποστήριξε ότι η ήπια ισχύς και το κινεζικό όνειρο έλυσαν την «κρίση αξιών» στην Κίνα. «Το όνειρο του Xi για την Κίνα απευθυνόταν στην παραδοσιακή Κίνα και τη σοσιαλιστική νεωτερικότητα: ειδικά το κινεζικό μοντέλο ανάπτυξης και τον κομφουκιανικό πολιτισμό». (Callahan, 2015, σελ. 5). Σύμφωνα με τον συγγραφέα, η έκθεση «Ο δρόμος προς την αναζωογόνηση του Προέδρου Xi», η οποία εμφάνισε την «αίσθηση εθνικής ταυτότητας της Κίνας ως εθνική ταπείνωση» (Callahan, 2015), είχε επιζήμια επίδραση ήπιας ισχύος. Παράλληλα, το Όνειρο της Κίνας ήταν χτισμένο πάνω στην αποφυγή του εφιάλτη της εθνικής ταπείνωσης. Ως αποτέλεσμα, το όνειρο της Κίνας ήταν ταυτόχρονα μια θετική δήλωση εθνικών στόχων και μια αρνητική στρατηγική ήπιας ισχύος που προωθούσε μια αντιδυτική και αντι-ιαπωνική κινεζική ταυτότητα (Callahan, 2015).

Παρόμοια, η Anny Boc συνέδεσε το Κινεζικό Όνειρο με στρατηγικές αφηγήσεις, συχνά σχετικές με την ήπια ισχύ. Πιο συγκεκριμένα, ανέφερε ότι το Κινεζικό Όνειρο και το

Αφρικανικό Όνειρο ήταν αφηγήσεις που χρησιμοποιούνταν σκόπιμα από το ΚΚΚ για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου ή σκοπού (Boc, 2015).

2.4 Η επιρροή του κινεζικού ονείρου στην εξωτερική πολιτική

Το Κινεζικό Όνειρο, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, ήταν μια εθνική φιλοσοφία με στόχους δύο εκατονταετίας και ένα εθνικό παρελθόν που ενημέρωνε και τροφοδοτούσε τον εθνικισμό.

Σύμφωνα με τον Wang (2013), ο στόχος της Κίνας για ένα ειρηνικό παγκόσμιο περιβάλλον ήλθε σε σύγκρουση με τη φιλοδοξία της να ενισχύσει τον εθνικισμό και να ακολουθήσει πιο εθνικιστικές διεθνείς πολιτικές, με αποτέλεσμα μια σύγκρουση μεταξύ εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, τα εθνικά συμφέροντα επηρέασαν ουσιαστικά την εξωτερική πολιτική της Κίνας και το Κινεζικό Όνειρο. Επιπλέον, το Κινεζικό Όνειρο ήταν πρωτίστως εθνική έννοια, αν και είχε σημαντικό αντίκτυπο στην εξωτερική πολιτική.

Σύμφωνα με τον Sørensen (2015), οι Κινέζοι αξιωματούχοι προώθησαν το «κινεζικό όνειρο» στο εξωτερικό ως μέρος της ειρηνικής αναπτυξιακής τους στρατηγικής, συμπεριλαμβάνοντας το στην εκστρατεία τους για ήπια ισχύ. Ως επακόλουθο, η Κίνα έδωσε έμφαση στην ειρήνη και την αρμονία, τον ακρογωνιαίο λίθο του κινεζικού ονείρου.

Σύμφωνα με τον Κινέζο καθηγητή Διεθνών Σχέσεων Wang Yizhou (2014a), η εξωτερική πολιτική του Xi τόνισε την αναγκαιότητα μιας «σωστής άποψης για τη δικαιοσύνη και τα συμφέροντα» (...), υπογραμμίζοντας τις αναπτυσσόμενες ευθύνες της Κίνας ως μεγάλης δύναμης. Το «Αφρικανικό Όνειρο» και το «Ασιατικό Όνειρο» εμπνεύστηκαν επίσης από το Κινεζικό Όνειρο, εστιάζοντας στους κοινούς στόχους της Κίνας με άλλες χώρες.

Ο Σι Τζινπίνγκ μετέφερε το πνευματικό του στίγμα στο εξωτερικό, αναπτύσσοντας ένα Αφρικανικό Όνειρο που σχετίζεται στενά με το Κινεζικό Όνειρο. Η έρευνα αποκάλυψε επίσης ότι το ΚΚΚ προσπάθησε να αναπτύξει ένα κοινό Αφρικανικό Όνειρο, τονίζοντας παραλληλισμούς μεταξύ των δύο περιοχών (Boc, 2015).

Δεδομένου ότι το Κινεζικό Όνειρο ήταν τόσο τοπική όσο και παγκόσμια ιδεολογία, καθώς και ότι εφαρμόστηκε διαφορετικά και επηρέασε αντιφατικά την εξωτερική πολιτική, κρίθηκε απαραίτητο να διερευνηθεί η διασπορά μεταξύ εθνικής και διεθνούς χρήσης. Μια εκτίμηση που μπορεί να γίνει είναι ότι το Κινεζικό Όνειρο επηρέασε την κινεζική εξωτερική πολιτική, αντιπαραβάλλοντας τη χρήση του για εθνικισμό και ήπια ισχύ.

3. Η εξωτερική πολιτική της Κίνας προς τη Λατινική Αμερική: πλαίσιο, απόφαση, εφαρμογή και η θέση των ΗΠΑ

Από τον 18ο αιώνα, οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ) θεωρούσαν τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική (LAC) υπό τον κυρίαρχο έλεγχό τους. Οι χώρες της Λατινικής Αμερικής αντέδρασαν στην κυρίαρχη δύναμη στην περιοχή, εναλλάσσοντας μια νοοτροπία ανεξαρτησίας απέναντι στη νοοτροπία υποταγής (Russel & Tokatlian, 2015). Δύο περιπτώσεις στον εικοστό πρώτο αιώνα επηρέασαν τη λογική της αυτονομίας. Μια σημαντική εξέλιξη ήταν η άνοδος και η επακόλουθη αναταραχή του μετα-ηγεμονικού περιφερειαλισμού, που καταδείχθηκε από πρωτοβουλίες όπως η Ένωση Εθνών της Νότιας Αμερικής (UNASUR), η Μπολιβαριανή Συμμαχία για τους Λαούς της Αμερικής μας (ALBA) και η Κοινότητα της Λατινικής Αμερικής και Κρατών της Καραϊβικής (CELAC) (Riggirozzi & Tussie 2012). Μια άλλη σημαντική εξέλιξη ήταν η παρουσία της Κίνας στην περιοχή.

Οι σχέσεις Κίνας-ΗΠΑ θεωρήθηκαν κομβικές για την παγκόσμια τάξη πραγμάτων, σύμφωνα με τον Waltz (2009). Ήταν επομένως αναγκαιότητα αυτό το ζευγάρι να μπορέσει να ξεφύγει με επιτυχία από την «Παγίδα του Θουκυδίδη» (Allison 2017). Η Λατινική Αμερική είχε σημαντική στρατηγική σημασία και για τα δύο μεγάλα έθνη. Επιπλέον, οι Λατινοαμερικανοί δεν ήταν αδιάφοροι θεατές (Coetzee 2019). Τέλος, οι διασυνδέσεις μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών, της Λατινικής Αμερικής και της Κίνας στο πλαίσιο των τριμερών επαφών ήταν κρίσιμα στοιχεία μιας παγκόσμιας πολυδιάστατης αλλαγής.

3.1 Πλαίσιο: Το γενικό σχέδιο και προσέγγιση της Κίνας προς τη Λατινική Αμερική

Η φράση «μεγάλη στρατηγική» περιλάμβανε τους συνολικούς και διαρκείς στόχους που είχαν τεθεί από τις εθνικές κυβερνήσεις. Αυτή η χρήση ευθυγραμμίστηκε με την έννοια του Clausewitz για τον πόλεμο ως μέσο για την επίτευξη πολιτικών στόχων.

Τόσο οι Ηνωμένες Πολιτείες όσο και η Κίνα έχουν τροποποιήσει τη συνολική τους προσέγγιση τα τελευταία χρόνια (Schweller 2018). Συγκεκριμένα, η γενική στρατηγική των Ηνωμένων Πολιτειών είχε δύο αξιοσημείωτες τομές, με την πρώτη να είναι η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας (NSS) που αποκαλύφθηκε από τον Λευκό Οίκο τον Δεκέμβριο του 2017. Ο Λευκός Οίκος αναγνώρισε επισήμως ότι η ρήση «Πρώτα η Αμερική» του Προέδρου Τραμπ είχε στρατιωτικές, οικονομικές και διπλωματικές πτυχές. Αν και η ανάμειξη του Τραμπ στις διεθνείς υποθέσεις είχε επικριθεί ευρέως (Walt 2018a:14), τρεις διακριτοί πολιτικοί στόχοι επισημάνθηκαν στη Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας (NSS). Αρχικά, ήταν ζωτικής σημασίας να διατηρηθεί η πυρηνική κυριαρχία και η απaráμιλλη παγκόσμια στρατιωτική παρουσία, μαζί με τις βασικές ικανότητες για το διάστημα, τον κυβερνοχώρο και τη συμβατική μάχη. Ο σκοπός που κληρονομήθηκε από προηγούμενες διοικήσεις χαρακτηρίστηκε από αναθεωρητισμό και επιθετικότητα, αντί να διατηρήσει την υπάρχουσα κατάσταση πραγμάτων ή να υιοθετήσει μια αμυντική στάση (Walt 2018b). Ο δεύτερος οικονομικός στόχος ήταν η διατήρηση της παγκόσμιας κυριαρχίας στην τεχνολογική καινοτομία με ταυτόχρονη επίτευξη ενεργειακής υπεροχής. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε μια διπλωματική προσπάθεια τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε διμερές φόρουμ για την ενεργό αντιμετώπιση μιας γεωπολιτικής διαμάχης μεταξύ Κίνας και Ρωσίας. Οι περιφερειακές προτεραιότητες περιλάμβαναν την Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή και την περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού.

Στη συνέχεια, η έκθεση της NSS προειδοποίησε ότι η Κίνα στόχευε να ασκήσει επιρροή στην περιοχή μέσω επενδύσεων και δανείων που ελέγχονταν από την κινέζικη κυβέρνηση (Κυβέρνηση των ΗΠΑ 2017:51). Η δεύτερη τροποποίηση ήταν ουσιαστικά ένα είδος παραχώρησης σε ορισμένες πτυχές, όπως φάνηκε από την λιγότερο τολμηρή Προσωρινή Στρατηγική Καθοδήγηση Εθνικής Ασφάλειας του Μπάιντεν, η οποία αποκήρυσσε την πρώτη προσέγγιση της Αμερικής και επέστρεψε σε μια πιο συγκρατημένη μορφή πολυμέρειας και διεθνών συμμαχιών.

Αναλυτικότερα, η Καθοδήγηση προσδιόριζε την κλιματική αλλαγή, τις πανδημίες και τις δραστηριότητες στον κυβερνοχώρο ως εξέχοντα τρωτά σημεία εθνικής ασφάλειας. Ωστόσο, στην περίπτωση της Κίνας, το επίπεδο ανησυχίας ήταν πιο προσεκτικά διατυπωμένο από αυτό του Τραμπ. Η προσωρινή Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας (NSS) του Μπάιντεν αναγνώρισε την Κίνα ως το μοναδικό έθνος που διαθέτε τις οικονομικές, διπλωματικές, στρατιωτικές και τεχνολογικές δυνατότητες για να αμφισβητήσει σημαντικά την καθιερωμένη παγκόσμια τάξη. Το έγγραφο επιβεβαίωσε επίσης ότι οι αλληλεπιδράσεις των Ηνωμένων Πολιτειών με την Κίνα θα ποικίλλουν μεταξύ ανταγωνιστικών, συνεργατικών ή συγκρουσιακών, ανάλογα με τις συγκεκριμένες συνθήκες, τη θεματολογία και την προσέγγιση της Κίνας.

Καθώς διαμορφώθηκε μια πιο ολοκληρωμένη στρατηγική εθνικής ασφάλειας, καθορίστηκαν κατευθυντήριες γραμμές τις οποίες έπρεπε να τηρούν οι υπηρεσίες ασφαλείας. Παράλληλα, η Νότια Διοίκηση των ΗΠΑ (SOUTHCOM) εξέφρασε την ανησυχία της το 2021 σχετικά με την αυξανόμενη κινεζική παρουσία στη Λατινική Αμερική. Συγκεκριμένα, προειδοποίησε ότι η Κίνα προσπαθεί ενεργά να δημιουργήσει παγκόσμια υποδομή υλικοτεχνικής υποστήριξης και βάσης στην περιοχή, με στόχο την προβολή και τη διατήρηση της στρατιωτικής ισχύος σε μεγαλύτερες αποστάσεις.

Στην πραγματικότητα, το μεγάλο σχέδιο του Πεκίνου στόχευε στην επίτευξη της φιλοδοξίας της Κίνας για αναγέννηση της χώρας. Στο πλαίσιο αυτό, προέκυψαν νέοι στόχοι και προσεγγίσεις για την εκπλήρωση των θεμελιωδών εθνικών συμφερόντων. Το 13ο και το 14ο πενταετές σχέδιο (2016-2020· 2021-2025, αντίστοιχα) που εκδόθηκαν από την κυβέρνηση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας (Κυβέρνηση ΛΔΚ 2016a, b, c· Κυβέρνηση ΛΔΚ 2021a, b) και η έκθεση του Χί για το 19ο Συνέδριο του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας (CPC) (2017) (Χί 2017a) είχαν κοινά συμφέροντα.

Η Κίνα, ως η μεγαλύτερη αναπτυσσόμενη χώρα στον κόσμο, κατέστρωσε ένα σχέδιο δύο σταδίων. Το πρώτο στάδιο, από το 2020 έως το 2035, σκόπευε να οικοδομήσει μια κοινωνία με μέτρια ευημερία. Το δεύτερο στάδιο, που πρέπει να επιτευχθεί μέχρι το 2050, είναι να μετατραπεί σε μια σύγχρονη σοσιαλιστική χώρα. Οι δύο στόχοι της εκατονταετηρίδας είναι να τιμήσουν την 100η επέτειο του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας το 2021 και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας το 2049. Παρά την πανδημία του COVID-19, η κινεζική κυβέρνηση πέτυχε έναν από τους εκατονταετείς στόχους

της: την πλήρη εξάλειψη ακραίας φτώχειας στη χώρα μέχρι το τέλος του 2020. Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία, το 2012, περίπου 98,99 εκατομμύρια άτομα που κατοικούσαν σε αγροτικές περιοχές είχαν βελτίωση στο εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσής τους, όπως αναφέρει η κυβέρνηση της ΛΔΚ (2021a, b).

Ουσιαστικά, η συνολική στρατηγική της Κίνας αποτελούνταν από τρία θεμελιώδη στοιχεία: το στρατιωτικό, το οικονομικό και το διπλωματικό (Danner 2018). Ειδικότερα, η στρατιωτική στρατηγική της Κίνας στόχευε στη διατήρηση μιας μέτριας στρατιωτικής παρουσίας.

Επιπλέον, η ενεργητική αμυντική πολιτική του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA) περιλάμβανε συνεχή μετασχηματισμό για την πρόληψη ή την επιτυχία σε συμβατικούς πολέμους σε αμφισβητούμενες περιοχές έως και 600 χιλιόμετρα έξω από τα σύνορα της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας (Κυβέρνηση ΛΔΚ 2015). Οι Biddle και Oelrich (2016) υποστήριζαν ότι οι τρέχουσες και οι προβλεπόμενες (μέχρι το 2040) κινεζικές δυνατότητες κατά της πρόσβασης, άρνησης περιοχής (A2/AD) δεν θα έχουν την ικανότητα να νικήσουν τις Ηνωμένες Πολιτείες στον Δυτικό Ειρηνικό ή σε οποιαδήποτε άλλη περιοχή. Στόχος αυτού είναι η διασφάλιση των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας στην Ταϊβάν και στη Θάλασσα της Νότιας και Ανατολικής Κίνας (Biddle & Oelrich, 2016).

Ομολογουμένως, ο ακρογωνιαίος λίθος της συνολικής στρατηγικής της Κίνας βρίσκεται στη διεθνή οικονομική πολιτική της. Μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση το 2008 και την αντίθεση υπό τις ΗΠΑ στα διευρυμένα δικαιώματα ψήφου της Κίνας στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) το 2010, το Πεκίνο εφάρμοσε μια διπλή μακροοικονομική προσέγγιση. Αρχικά, προσπάθησε να μειώσει την εξάρτησή της από το δολάριο ΗΠΑ (USD) τόσο στις επενδύσεις όσο και στις εμπορικές δραστηριότητες. Η Overbeek (2016, σελ. 324) δήλωσε ότι παρόλο που το Renminbi (RMB) έγινε επίσημα μέρος του καλαθιού νομισμάτων Ειδικών Δικαιωμάτων του ΔΝΤ το 2015, θα χρειαζόταν ακόμα λίγο χρόνο για να αναπτυχθεί πλήρως η αξία του. Κατά συνέπεια, η δεύτερη συνιστώσα της στρατηγικής της Κίνας ήταν να εξασφαλίσει την απόκτηση πόρων (όπως τρόφιμα, ενέργεια, υλικά, χρήματα και τεχνογνωσία), ενώ ταυτόχρονα αντιμετώπιζε αναπτυξιακές προκλήσεις. Αξιοσημείωτα παραδείγματα ήταν η Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB) με κεφάλαιο 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ, η Νέα Αναπτυξιακή Τράπεζα (NDB)

που ιδρύθηκε από τους BRICS με κεφάλαιο 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων και το Ταμείο του Δρόμου του Μεταξιού με κεφάλαιο 40 δισεκατομμυρίων δολαρίων (Overbeek 2016).

Οι διπλωματικές προσπάθειες της Κίνας συνηγόρησαν στη δημιουργία μιας κοινότητας κοινής μοίρας, η οποία στόχευε στην ενσωμάτωση οικονομικών πτυχών και πτυχών ασφάλειας. Η κανονιστική του ουσία επεκτάθηκε πέρα από την αρχική του γεωγραφική έκταση (Zhang 2018). Επιπλέον, η Πρωτοβουλία Belt and Road (BRI), που παρουσιάστηκε το 2013, μετατόπισε την έμφαση από την κατασκευή στη διακυβέρνηση. Το 2017, το Belt and Road Forum for International Cooperation (BARF) προσέλκυσε τη συμμετοχή 29 ξένων αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, μαζί με εκπροσώπους από περίπου 130 χώρες και 70 διεθνείς οργανισμούς (Wenxian et al., 2018). Η Τρίτη Σύνοδος Κορυφής Belt and Road, που συγκλήθηκε τον Ιούνιο του 2018, προσέλκυσε συνολικά 5000 κυβερνητικά και εταιρικά στελέχη από 55 χώρες. Η Κίνα υπέγραψε 118 συμφωνίες συνεργασίας με 103 χώρες και διεθνείς οργανισμούς για την υλοποίηση της Πρωτοβουλίας Belt and Road (BRI) έως τον Σεπτέμβριο του 2018 (Yanan, 2018). Από τις αρχές Ιανουαρίου 2020, η Πρωτοβουλία Belt and Road περιλάμβανε 138 χώρες, με 18 από αυτές να βρίσκονται στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική. Η συνολική αξία των τρεχόντων ή προγραμματισμένων έργων σε αυτές τις χώρες ανήλθε σε 3,87 τρισεκατομμύρια δολάρια (Oxford Business Group, 2020).

Εν μέσω της επιδημίας, ο ρυθμός προόδου στην κατασκευή έργων υποδομής επιβραδύνθηκε. Τα αποτελέσματα μπορεί να αποδοθούν σε πολλές συνέπειες του COVID-19, συμπεριλαμβανομένων των υλικοτεχνικών εμποδίων όπως τα lockdown και το κλείσιμο των συνόρων, η μείωση του κατασκευαστικού εφοδιασμού και η κάμψη των κινεζικών ξένων επενδύσεων. Τον Ιούνιο του 2020, το Υπουργείο Εξωτερικών της Κίνας δήλωσε ότι το 20% των έργων της Πρωτοβουλίας Belt and Road (BRI) επηρεάστηκαν σημαντικά, ενώ το υπόλοιπο 30-40% είχε κάποιο επίπεδο αντίκτυπου (Reuters 2020a, b). Αν και υπήρχαν προκλήσεις σε έργα υποδομής, η πανδημία επιτάχυνε ορισμένες βασικές πτυχές της Πρωτοβουλίας που ήταν ήδη σημαντικές στην εξωτερική πολιτική της Κίνας. Αυτά περιλάμβαναν τη βιωσιμότητα και την πράσινη ανάπτυξη, τις πρωτοβουλίες που σχετίζονταν με την υγεία και την ψηφιακή και τεχνολογική καινοτομία. Η αξιολόγηση των οικονομικών επιπτώσεων COVID-19 του Ομίλου Oxford Business Group διερεύνησε περαιτέρω και κατηγοριοποίησε την Πρωτοβουλία Belt and Road (BRI) σε συγκεκριμένους τομείς:

The Green Silk Road, The Health Silk Road και The Digital Silk Road (Oxford Business Group, 2021).

Στο μεταξύ, η Κίνα συμμετείχε ενεργά στο σύστημα των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ). Επιπλέον, το Πεκίνο ίδρυσε πολλούς οργανισμούς στην Ασία, συμπεριλαμβανομένου του Οργανισμού Συνεργασίας της Σαγκάης (SCO), του Οργανισμού Διαστημικής Συνεργασίας Ασίας-Ειρηνικού (APSCO), της Συμφωνίας Ελεύθερου Εμπορίου ASEAN-Κίνας (ACFTA) και της Ασιατικής Τράπεζας Επενδύσεων Υποδομής (AIIB). Η Κίνα υπήρξε επίσης σημαντική στο Περιφερειακό Φόρουμ της ASEAN (ARF), στο Φόρουμ Οικονομικής Συνεργασίας Ασίας-Ειρηνικού (APEC), στο φόρουμ BRICS και στην Ομάδα των Είκοσι (G20). Το Φόρουμ για τη Συνεργασία Κίνας-Αφρικής (FOCAC), το Φόρουμ για την Οικονομική και Εμπορική Συνεργασία των Κινεζο-Πορτογαλόφωνων Χωρών (MACAO), την Πρωτοβουλία Χωρών Κίνας-Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (XKAE 16+1), Το φόρουμ για τη συνεργασία Κίνας-Αραβικών Κρατών (CASCFC) και το φόρουμ Κίνας-CELAC (CCF) είναι μερικές από τις πρόσφατα καθιερωμένες πλατφόρμες (Jakóbowski, 2018).

Εντούτοις, η Κίνα έπρεπε να λάβει κρίσιμες στρατηγικές αποφάσεις. Η Κίνα, για παράδειγμα, έπρεπε να αξιολογήσει εάν η τρέχουσα δυναμική της στην παγκόσμια σκηνή μπορεί να διατηρηθεί μακροπρόθεσμα. Σύμφωνα με τον Yan Xuetong (2014), η έννοια της «προσπάθειας για επιτεύγματα» (SFA) θεωρήθηκε καλύτερη από την προηγούμενη έννοια της «διατήρησης ενός χαμηλού προφίλ» (KLP) (Xuetong 2014). Επιπλέον, η Κίνα όφειλε να εξακριβώσει εάν η αυξανόμενη εμπλοκή της στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας θα της επέτρεπε να διατηρήσει μια περιορισμένη και οικονομικά αποδοτική στρατιωτική στρατηγική, ειδικά σε περίπτωση αυξημένης όξυνσης των σχέσεων με τις ΗΠΑ.

Ταυτόχρονα, καθιερώθηκαν δύο βασικές παραδοχές για να εξεταστεί ο ρόλος του LAC στη συνολική στρατηγική της Κίνας. Πρώτον, όσον αφορά την ίδρυσή του στην πραγματικότητα, έγινε αναφορά στην έγκυρη δημοσίευση με τίτλο «Σκέψη για τον Σοσιαλισμό με κινεζικά χαρακτηριστικά για μια νέα εποχή» (Xi 2017b). Επιπλέον, εξετάστηκε η θέσπιση επίσημων διαδικασιών για τη χάραξη πολιτικής, όπως φάνηκε από τα επιτεύγματα της Κίνας μετά την 40ή επέτειο του προγράμματος Reform and Opening-Up του Deng (Garnaut et al., 2018).

Ακολούθως, ο ρεαλισμός υποστήριξε ότι η Κίνα ήταν απίθανο να αποτελέσει πρόκληση για τη στρατιωτική κυριαρχία των Ηνωμένων Πολιτειών στο Δυτικό Ημισφαίριο. Η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας δεν διέθετε την αποφασιστικότητα ή την ικανότητα να ασκήσει σημαντική στρατιωτική ισχύ στη Λατινική Αμερική. Σύμφωνα με τους Cordesman και Kendall (2017), όλες οι αλλαγές στο δόγμα, την οργάνωση και τη δομή των δυνάμεων που είχαν επιβληθεί από την Ηγετική Ομάδα για την Εθνική Άμυνα και τη Στρατιωτική Μεταρρύθμιση από το 2015 δεν υποδήλωσαν κάτι διαφορετικό. Ακόμη και οι πιο ένθερμοι υποστηρικτές του περιορισμού αναγνώρισαν ότι η «απειλή» της Κίνας για τα συμφέροντα των ΗΠΑ στην περιοχή ήταν ως επί το πλείστον μη στρατιωτικού χαρακτήρα (Ellis, 2018). Ως εκ τούτου, τα πεδία της οικονομίας και της διπλωματίας διαδραμάτισαν κρίσιμο ρόλο σε αυτόν τον τομέα.

Συνοψίζοντας, η στρατηγική της Κίνας για τη Γραμμή Πραγματικού Ελέγχου (LAC) ήταν ένα κρίσιμο στοιχείο του ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδίου της χώρας (Poh & Li, 2017).

3.2 Αποφάσεις Πολιτικής σχετικά με τη ΛΑΚ: Το Θεσμικό Πλαίσιο

Η κυρίαρχη ιδεολογία του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας (ΚΚΚ) αναφέρεται εν συντομία στο προοίμιο του Συντάγματος της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας (ΛΔΚ) στο ανώτατο επίπεδο. Ωστόσο, η απaráμιλλη δύναμη της Κίνας χρησιμεύει ως θεμελιώδης βάση για την αξιολόγηση του πολιτικού της συστήματος. Το 18ο Εθνικό Συνέδριο του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας (CPC) τον Νοέμβριο του 2012 διόρισε μια νέα γενιά ηγετών, με τον Xi να αναλαμβάνει τη θέση του Γενικού Γραμματέα. Τον Μάρτιο του 2013, ο Xi επιλέχθηκε ως Πρόεδρος της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας (ΛΔΚ) στην πρώτη συνεδρίαση του 12ου Εθνικού Λαϊκού Κογκρέσου (NPC). Ο Xi κατείχε τη θέση του προέδρου τόσο για τις Κεντρικές Στρατιωτικές Επιτροπές (CMC) του κόμματος όσο και των πολιτειών. Μετά τις ισχυρές επιδόσεις του στο 19ο Εθνικό Συνέδριο του ΚΚΚ τον Οκτώβριο του 2017, ο Xi ορίστηκε επίσημα ως ηγέτης του πυρήνα και διορίστηκε εκ νέου Πρόεδρος της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας τον Μάρτιο του 2018, χωρίς περιορισμούς στον αριθμό των θητειών που μπορεί να υπηρετήσει (Shue & Thornton, 2017).

Τα άλλα μέλη της Διαρκούς Επιτροπής του Κεντρικού Πολιτικού Γραφείου της 19ης Κεντρικής Επιτροπής αποτελούσαν παράδειγμα της εξουσιαστικής σύνδεσης του κόμματος με το κράτος. Ο Λι Κετσιάνγκ, ως το δεύτερο σε τάξη μέλος της Μόνιμης Επιτροπής, κατείχε τη θέση του Γραμματέα του Κόμματος του Κρατικού Συμβουλίου της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας. Μόνο λόγω αυτού του ρόλου υπηρέτησε ως Πρωθυπουργός του Συμβουλίου της Επικρατείας. Ο Λι Ζανσού, ο οποίος κατείχε την τρίτη υψηλότερη θέση στη Μόνιμη Επιτροπή του ΚΚΚ, ήταν και ο Γραμματέας του Κόμματος του Εθνικού Λαϊκού Κογκρέσου (NPC) και ο Πρόεδρος της Μόνιμης Επιτροπής του NPC (Xinhua, 2017). Εντός του στρατού, η Κεντρική Στρατιωτική Επιτροπή (CMC) του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας (CPC) κατείχε πολιτική εξουσία στο CMC της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας (ΛΔΚ). Αυτό οφειλόταν στο γεγονός ότι και οι δύο επιτροπές διευθύνονταν από τον Xi Jinping, ο οποίος υπηρέτησε τόσο ως Γενικός Γραμματέας του Κόμματος όσο και ως Πρόεδρος της ΛΔΚ. Επιπλέον, η σύνθεση των δύο επιτροπών ήταν η ίδια. Ως αποτέλεσμα, λειτουργούσαν ως μια ενιαία θεσμική δομή με δύο διαφορετικές ονομασίες (Ji, 2014). Ανεξάρτητα, το τεράστιο μέγεθος του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας, με μέλη 95,1 εκατομμυρίων ατόμων το 2021 και η περίπλοκη φύση του, διαψεύδουν απλοϊκές προκαταλήψεις (Cheng 2014).

Επιπροσθέτως, οι αποφάσεις δεν λαμβάνονταν μεμονωμένα. Αντίθετα, δημιουργούνταν μέσω παρατεταμένων διαβουλεύσεων και διαδικασιών συνεργασίας. Ο συγκεντρωτισμός της εξουσίας ήταν μια πραγματικότητα υπό τον Σι Τζινπίνγκ, αλλά σκοπός του ήταν να ενισχύσει τη συλλογική εξουσία του ΚΚΚ και τον στρατηγικό συντονισμό της κυβέρνησης και των ενόπλων δυνάμεων.

Αυτή η προοπτική υποστηρίχθηκε από τα νεοσύστατα κεντρικά συντονιστικά όργανα τόσο του κόμματος όσο και της ομοσπονδιακής κυβέρνησης. Η ηγεσία στην Κίνα χρησιμοποίησε έναν συνδυασμό μόνιμων και άτυπων μηχανισμών συντονισμού, οι οποίοι εξυπηρετούσαν διάφορους σκοπούς, που κυμαίνονταν από συγκεκριμένη εξουσία έως πιο εννοιολογική συμβουλή (Alexander, 1993). Ο Γενικός Γραμματέας του Κόμματος υπηρέτησε ως ηγέτης της Κεντρικής Επιτροπής Εθνικής Ασφάλειας (CNSC), ενός σώματος που ιδρύθηκε από τη 18η Κεντρική Επιτροπή το 2013. Επιπλέον, σύμφωνα με τον Johnson (2017), σχηματίστηκαν πρόσφατα 29 Ηγετικές Μικρές Ομάδες (LSG) και Κεντρικές Επιτροπές μεταξύ 2013 και 2017. Αυτές οι ομάδες ιδρύθηκαν είτε από το Κεντρικό Πολιτικό Γραφείο του Κομμουνιστικού

Κόμματος της Κίνας (CPC) είτε από το Κρατικό Συμβούλιο της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας (ΛΔΚ) (Johnson & Kennedy 2017). Ο Xi, για παράδειγμα, ήταν ηγέτης της Κεντρικής Επιτροπής Χρηματοοικονομικών και Οικονομικών Υποθέσεων (CFEAC) του CPC. Ο Γενικός Γραμματέας κατείχε ταυτόχρονα τη θέση του Προέδρου της Κεντρικής Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων (CFAC) της CPC, η οποία αναβαθμίστηκε τον Μάρτιο του 2018 από την προηγούμενη Κορυφαία Μικρή Ομάδα Εξωτερικών Υποθέσεων που ιδρύθηκε τη δεκαετία του 1950. Η CFAC είναι πιθανώς ο κύριος θεσμός της Κίνας που είναι υπεύθυνος για τη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής. Τον Μάιο του 2018 συνήλθε για πρώτη φορά η νεοσύστατη επιτροπή. Ο Λι Κετσιάνγκ διετέλεσε αντιπρόεδρος του και περιλάμβανε αξιολογικά μέλη από το ΚΚΚ όπως ο Γουάνγκ Κισάν, ο Γουάνγκ Γι και ο Γιανγκ Τζιέτσι (Xinhua News, 2018). Το κόμμα χρησιμοποίησε Κεντρικές Διασκέψεις για να αξιολογήσει, να συζητήσει, να σχεδιάσει, να διαπραγματευτεί και να κοινοποιήσει οδηγίες. Η επόμενη Κεντρική Διάσκεψη για την Εργασία Εξωτερικών Υποθέσεων πραγματοποιήθηκε στο Πεκίνο τον Ιούνιο του 2018 (Kumar, 2018).

Υπό αυτή την προοπτική, το Κομμουνιστικό Κόμμα της Κίνας (CPC) είχε την κεντρική θέση, ενώ τα κυβερνητικά τμήματα λειτουργούσαν ως παράγοντες μέσα στο πολιτικό σύστημα της Κίνας (Delreux & Adriaensen 2017). Ωστόσο, τα ιδρύματα και τα άτομα στην κεντρική Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας ήταν ισχυρά και ικανά. Το Εθνικό Λαϊκό Κογκρέσο (NPC) και η Εθνική Πολιτική Συμβουλευτική Διάσκεψη του Κινεζικού Λαού (CPPCC) είχαν σημαντικές ευθύνες στο ανώτατο κυβερνητικό επίπεδο. Η CPPCC συνεργόταν σε ετήσια βάση, ταυτόχρονα με την ολομέλεια του Εθνικού Λαϊκού Κογκρέσου (NPC). Και οι δύο συνεδρίες ήταν συχνά γνωστές ως «Εθνικές Δύο Συναντήσεις». Αν και δεν είχαν τόση επιρροή όσο τα νομοθετικά όργανα στην Ευρώπη ή τη Βόρεια Αμερική, το Εθνικό Λαϊκό Κογκρέσο (NPC) με τις 2980 έδρες του και η Πολιτική Συμβουλευτική Διάσκεψη του Κινεζικού Λαού (CPPCC) με τις 175 ομάδες του διαδραμάτισαν κρίσιμους ρόλους στο πολιτικό σύστημα της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας. Συγκεκριμένα, συνέβαλαν στην εδραίωση της νομιμότητας και στην επίτευξη ορισμένων στόχων. Η Ειδική Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων ήταν συστατικό της Μόνιμης Επιτροπής του Εθνικού Λαϊκού Κογκρέσου, συμπεριλαμβανομένων έντεκα ειδικών επιτροπών. Ομοίως, η Εθνική Επιτροπή της Πολιτικής Συμβουλευτικής Διάσκεψης του Κινεζικού Λαού είχε μια ειδική Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων. Κατά τη διάρκεια των διαστημάτων μεταξύ των συνόδων

NPC και CPPCC, οι δύο ειδικές επιτροπές εξωτερικής πολιτικής λειτουργούσαν ως συμβουλευτικές, συμβουλευτικές και νομοθετικές οντότητες (Guo, 2013). Το Κρατικό Συμβούλιο λειτουργούσε ως η ανώτατη διοικητική και εκτελεστική αρχή σύμφωνα με το Σύνταγμα της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας. Το 13ο Κρατικό Συμβούλιο (2018-2023) αποτελούταν από 35 μέλη του υπουργικού συμβουλίου, τα οποία ήταν υπεύθυνα για την εποπτεία πολλών υπουργείων, τμημάτων, οργανισμών, κρατικών περιουσιακών στοιχείων, διοικητικών γραφείων και άλλων εξειδικευμένων οντοτήτων σε εθνικό επίπεδο σε δεύτερο και τρίτο επίπεδο. Η Μόνιμη Επιτροπή του Κρατικού Συμβουλίου, με επικεφαλής τον πρωθυπουργό Li Keqiang, αποτελούταν από 10 μέλη, ένα από τα οποία ήταν ο Wang Yi, ο οποίος υπηρέτησε και ως Υπουργός Εξωτερικών (Lai & Kang, 2014).

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι λόγω της διάχυτης επιρροής του CPC σε πολλά επίπεδα διακυβέρνησης (κεντρική, επαρχιακή και δημοτική), η έννοια της γραφειοκρατικής μόνωσης, η οποία λειτουργούσε διαφορετικά σε άλλες χώρες, πήρε μια ξεχωριστή μορφή στην Κίνα. Οι πρωταρχικές προκλήσεις προέκυψαν τόσο σε κατακόρυφες όσο και σε διαγώνιες διαστάσεις εντός της ιεραρχικής δομής, συγκεκριμένα μεταξύ των πρακτόρων στην τρίτη βαθμίδα και των αρχών που βρίσκονταν στις ανώτερες βαθμίδες (Bauer et al., 2016). Το Υπουργείο Εξωτερικών (MFA) ήταν ο επίσημος οργανισμός που ήταν υπεύθυνος για τη διαχείριση των δευτερογενών διεθνών σχέσεων της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας. Το Υπουργείο Εξωτερικών διέθετε εργατικό δυναμικό περίπου 9000 ατόμων που ήταν υπεύθυνα για την επίβλεψη τόσο των διμερών όσο και των πολυμερών διπλωματικών σχέσεων (Υπουργείο Εξωτερικών, 2018).

Ωστόσο, το Υπουργείο Εξωτερικών (MFA) κατείχε ανώτερη θέση σε σύγκριση με άλλα, και είχε το προβάδισμα στο χειρισμό ευαίσθητων θεμάτων, συμπεριλαμβανομένης της Ταϊβάν. Άλλες κυβερνητικές οντότητες σε επίπεδο υπουργικού συμβουλίου είχαν συγκεκριμένα συμφέροντα και είχαν επιρροή σε ορισμένα θέματα ή γεωγραφικές περιοχές. Το Υπουργείο Εμπορίου (MOFCOM), η Εθνική Επιτροπή Ανάπτυξης και Μεταρρυθμίσεων (NDRC), το Υπουργείο Κρατικής Ασφάλειας (MSS), το Υπουργείο Βιομηχανίας και Πληροφορικής (MIIT) και η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας (PBC) ήταν τέτοιες περιπτώσεις. Ακόμη, το Υπουργείο Διεθνών Υποθέσεων ήταν αρμόδιο για την επίβλεψη θεμάτων που σχετίζονταν με τις επιχειρήσεις, τις επενδύσεις και τη διεθνή βοήθεια. Το NDRC ήταν υπεύθυνο για την επίβλεψη προγραμμάτων που σχετίζονταν με την ενέργεια, την κλιματική αλλαγή και

τις υποδομές. Η China Development Bank (CDB), η EXIM Bank of China και η China Export and Credit Insurance Corporation (SINOSURE) απέκτησαν αυξανόμενη επιρροή στις δευτερογενείς διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας (MND) ήταν αρμόδιο για τη δημιουργία και τη διατήρηση της επίσημης επικοινωνίας με τα στρατιωτικά υπουργεία Εξωτερικών. Λόγω της έλλειψης άμεσης εξουσίας επί του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA), το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας (MND) είχε μικρή επιρροή στις αποφάσεις ασφάλειας και εξωτερικής πολιτικής. Αντίθετα, η Κεντρική Στρατιωτική Επιτροπή (CMC) και οι διάφοροι κλάδοι του PLA (Χερσαία Δύναμη, Ναυτικό, Πολεμική Αεροπορία, Δύναμη Πυραύλων και Δύναμη Στρατηγικής Υποστήριξης) διέθεταν μεγαλύτερη σημασία στη διαμόρφωση αυτών των επιλογών. Ωστόσο, ο υπουργός Εθνικής Άμυνας, στρατηγός Wei Fenghe του PLA, είχε θέσεις τόσο στη Μόνιμη Επιτροπή του Κρατικού Συμβουλίου όσο και στην ενοποιημένη Κεντρική Στρατιωτική Επιτροπή (CMC).

Τέλος, στους φορείς συγκαταλέγονταν το Τμήμα Λατινικής Αμερικής και Υποθέσεων Καραϊβικής (DLACA) υπό το Υπουργείο Εξωτερικών (MFA), ο Οργανισμός Προώθησης Επενδύσεων της Κίνας (CIPA) εντός του Υπουργείου Εμπορίου (MOFCOM) και το Office of Chinese Language Council International (HANBAN), το οποίο λειτουργεί υπό το Υπουργείο Παιδείας (YPIE).

Το Πάρκο Οικονομικής και Εμπορικής Συνεργασίας Hengqin Κίνας-Λατινικής Αμερικής εγκαινιάστηκε στο Zhuhai το 2017, όπως ανέφερε η China Daily την ίδια χρονιά. Το Συμβούλιο της Κίνας για την Προώθηση του Διεθνούς Εμπορίου (CCPIT) χρησιμοποίησε επίσης προσεγγίσεις από πάνω προς τα κάτω και από κάτω προς τα πάνω για να διευκολύνει τη διαμεσολάβηση, όπως αναφέρθηκε από τον Yang (2015). Επιπλέον, τόσο οι κρατικές (π.χ. State Grid, Three Gorges, China National Petroleum) όσο και οι ιδιωτικές εταιρείες (π.χ. Alibaba, Didi Chuxing, Huawei) διαδραμάτισαν κρίσιμο ρόλο στη λήψη και την εκτέλεση αποφάσεων (Dussel, 2015).

Συνοπτικά, οι πολιτικές της Κίνας έναντι της Λατινικής Αμερικής χαρακτηρίστηκαν από ρεαλιστική προσέγγιση, στρατηγική σκέψη και αυξανόμενο επίπεδο συνοχής. Μόλις πραγματοποιήθηκαν επιλογές σε πολλά επίπεδα και σε διαφορετικούς τομείς, η εστίαση μετατοπίστηκε προς την προτεραιότητα στην παρακολούθηση παρά στην εκτέλεση. Επιπλέον, τα εμπόδια υλοποίησης παρέμειναν σε δύο συμπληρωματικές διαστάσεις. Η πρώτη πτυχή επικεντρώθηκε στα έξοδα προσαρμογής που προέκυψαν

από τις μεταβαλλόμενες παγκόσμιες συνθήκες. Ο δεύτερος παράγοντας προέκυψε από τη διάδοση των θεσμικών δαπανών σε όλη τη διαδικασία εφαρμογής της πολιτικής, γνωστή ως προσέγγιση «μέσα προς τα έξω» (Lai & Kang, 2014).

3.3 Ανάλυση των δαπανών και της προόδου της εφαρμογής της πολιτικής της Κίνας στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική

Τον Νοέμβριο του 2016, το Πεκίνο κυκλοφόρησε το δεύτερο Έγγραφο Πολιτικής για τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική. Οι κύριες διαφορές μεταξύ των γραπτών του 2008 και του 2016 βρίσκονταν στο υπόβαθρο, τον προγραμματισμό και τις λειτουργίες τους (Vadell, 2018).

Η Κίνα επαίνεσε την ανάκαμψη της LAC από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, αναφέροντάς την ως μια «περιοχή άφθονη σε ενέργεια και αισιοδοξία» (Κυβέρνηση ΛΔΚ 2016a, b, c). Επιπλέον, έδειξε μεγαλύτερη αναγνώριση των εθνικών ανισοτήτων, των περιφερειακών διαφοροποιήσεων και της συλλογικής αξίας της Κίνας. Το έγγραφο στρατηγικής που κυκλοφόρησε πρόσφατα υπογράμμισε τις ανησυχίες της Κίνας για ένα κατακερματισμένο παγκόσμιο τοπίο, σύμφωνα με το οποίο οι Ηνωμένες Πολιτείες αντιστέκονταν στην αυξανόμενη τάση προς την πολυπολικότητα. Η έμφαση της Κίνας σε ένα «νέο στάδιο συνολικής συνεργασίας» ήταν εμφανής στις προσπάθειές της να ενισχύσει πολλούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών σχέσεων, της διεθνούς διακυβέρνησης, των οικονομικών δεσμών (από το εμπόριο και την ενέργεια έως τον τουρισμό), την τεχνική βοήθεια και τις πολιτιστικές ανταλλαγές. Επιπλέον, το έγγραφο ενσωμάτωσε μια νέα ενότητα που συζητούσε την κοινωνική συνεργασία σε τομείς που είναι επωφελείς για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, όπως η αντιμετώπιση της φτώχειας, η κλιματική αλλαγή, η υγεία και η επιστήμη και η τεχνολογία. Σε πρακτικό επίπεδο, το έγγραφο επαναδιατύπωσε τις θεμελιώδεις αρχές του σεβασμού, της ισότητας, της διαφορετικότητας, του αμοιβαίου οφέλους, της συνεργασίας και της διαφάνειας.

Ακολούθως, το Φόρουμ Κίνας-CELAC (CCF) πραγματοποίησε την παρθενική του Υπουργική Σύνοδο. Οι Υπουργικές Συναντήσεις, η Ετήσια Σύνοδος των Εθνικών Συντονιστών, ο Διάλογος των Υπουργών Εξωτερικών της Κίνας και το «Κουαρτέτο»

της CELAC (που πραγματοποιήθηκαν πέντε φορές μεταξύ 2015 και 2018) ήταν επίσης οι κορυφαίοι θεσμοί για τον καθορισμό της ατζέντας, όπως και τα υποφόρουμ σε συγκεκριμένους τομείς (π.χ. Φόρουμ Υπουργών Γεωργίας, Φόρουμ Επιστημονικής και Τεχνολογικής Καινοτομίας, Επιχειρηματική Σύνοδος, Φόρουμ Think-Tanks, κλπ.).

Το Φόρουμ Κίνας-CELAC (CCF) συγκάλεσε τη Δεύτερη Συνάντησή του των Υπουργών Εξωτερικών στη Χιλή τον Ιανουάριο του 2018. Ο υπουργός Εξωτερικών Wang Yi της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας και οι 25 υπουργοί εξωτερικών και αντιπροσωπείες από τα 31 κράτη μέλη της CELAC συμφώνησαν σε ένα Κοινό Σχέδιο Δράσης για τη Συνεργασία σε Τομείς Προτεραιότητας (2019-2021). Το κοινό σχέδιο απέφυγε τη θέσπιση νέων ποσοτικών στόχων, όπως οι παλιοί «1.000 πολιτικοί ηγέτες των χωρών CELAC» που η ΛΔΚ θα προσκαλούσε να επισκεφθούν την Κίνα εντός μιας πενταετίας (2015-2019). Μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2018, το συνολικό ετήσιο εμπόριο είχε φτάσει τα 228,6 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ (Γενική Διοίκηση της Τελωνειακής Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας 2018).

Οι διεθνείς υποχρεώσεις είχαν επίσης συμφωνηθεί από τους ηγέτες του CCF. Συγκεκριμένα, είχαν απορρίψει "την απειλή χρήσης βίας ως μέσο επίλυσης συγκρούσεων" και αποδέχθηκαν την ανάγκη για τον ΠΟΕ να προωθήσει ένα "πολυμερές εμπορικό σύστημα χωρίς διακρίσεις". Δήλωσαν επίσης τη δέσμευσή τους να εφαρμόσουν τη Συμφωνία του Παρισιού, η οποία εγκρίθηκε βάσει της Σύμβασης Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC), καθώς και να συνεργαστούν για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ (SDGs). Κατά την II Συνάντηση CCF, η κυβέρνηση της Κολομβίας αρνήθηκε να υπογράψει μια Διακήρυξη της Ομάδας της Λίμα που απέκλειε την ξένη στρατιωτική ανάμειξη στη Βενεζουέλα για την ανατροπή του Μαδούρο και ο Πρόεδρος της Βραζιλίας Μπολσονάρο απείλησε να αποχωρήσει από τη Συμφωνία του Παρισιού (González, 2018).

Αναμφίβολα, τέτοιες ακραίες πεποιθήσεις ήταν ασυνήθιστες, αλλά επέβαλαν όρια στην περιφερειακή πολιτική της Κίνας. Η στρατιωτικοποίηση των δια-αμερικανικών δεσμών και ο περιορισμός της κινεζικής πολιτικής στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική εντάθηκε καθ' όλη τη διάρκεια της δεύτερης θητείας του Ομπάμα, αλλά η κυβέρνηση του Τραμπ την επιδείνωσε τεχνητά. Επιπλέον, η περιφερειακή προσέγγιση της Ουάσιγκτον έγινε ολοένα και πιο ανταγωνιστική σε θέματα όπως η μετανάστευση,

η Κούβα, η Βενεζουέλα, η ενέργεια, το εμπόριο και το περιβάλλον (Barrios & Creutzfeldt, 2018). Σε απάντηση, η Κίνα προσπάθησε να ενισχύσει την κεντρική θέση της CCF. Σύμφωνα με τον Jakóbowski (2018), για να επιτύχουν οι περιφερειακές πλατφόρμες υπό την ηγεσία της Κίνας, τα τοπικά κράτη έπρεπε να συμμετάσχουν. Αντίθετα, η οικονομική επιβράδυνση της περιοχής και η πολιτική πόλωση είχαν αποδυναμώσει τους περιφερειακούς πολυμερείς οργανισμούς που κυμαίνονταν από MERCOSUR, OTCA και UNASUR έως ALBA, τη Συμμαχία του Ειρηνικού και CELAC.

Σαφώς, τα τελευταία χρόνια ήταν δύσκολα για τους περιφερειακούς οργανισμούς της Λατινικής Αμερικής, εξαιτίας της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και της επιδείνωσης της πολιτικής και οικονομικής κατάστασης της Βενεζουέλας. Σύμφωνα με την προοπτική του Malamud, «σχεδόν όλοι οι θεσμοί ολοκλήρωσης που εμφανίστηκαν την πρώτη δεκαετία του εικοστού πρώτου αιώνα υπό την προστασία της Μπολιβαριανής ομπρέλας - όπως το ALBA, το UNASUR και το CELAC - ήταν πρακτικά παράλυτοι» (Malamud 2020). Η επιδημία COVID-19 απλώς τόνισε αυτά τα κενά στις προσπάθειες περιφερειακής ολοκλήρωσης της Λατινικής Αμερικής, καθώς και την απόλυτη αδυναμία της να δημιουργήσει μια περιφερειακή στρατηγική αντίδρασης ή συνεργασίας στις κοινές επιπτώσεις της πανδημίας στην υγεία, τις κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις (Politic Settlements Research Programme, 2020). Όσον αφορά το φόρουμ Κίνας-CELAC, παρά τις προσπάθειες της Κίνας να διατηρήσει τη ζωτικότητά της, η Προεδρία και η Ετήσια Σύνοδος Κορυφής της CELAC ήταν ανενεργές από το 2018.

Η δεύτερη αλλαγή διέκρινε περαιτέρω την προσέγγιση της Κίνας σε ορισμένα έθνη της ΛΑΚ. Για την ακρίβεια, μικρότερες ανοιχτές οικονομίες όπως η Χιλή, η Κόστα Ρίκα και το Περού επωφελήθηκαν από ΣΕΣ με την Κίνα που περιείχε όρους πρόσβασης στην αγορά, κατασκευή τοπικών υποδομών, εξαιρέσεις του βιομηχανικού τομέα και χρηματοδότηση (Wise & Ching, 2017).

Παράλληλα, επειδή υπήρξε ανταγωνισμός μεταξύ της κινεζικής εμπορικής ανάμειξης στην περιοχή και των ισχυρών τοπικών σχέσεων με τις ΗΠΑ, μια στρατηγική «αυστηρά επιχειρηματική» φάνηκε να είναι ο δρόμος για τις διοικήσεις που ήταν πιο ευθυγραμμισμένες με τις ΗΠΑ. Η Κολομβία αποτέλεσε παράδειγμα ηγεμονικών τάσεων στο εμπόριο και τις επενδύσεις, παρά το γεγονός ότι η Κίνα ήταν ο δεύτερος

μεγαλύτερος εισαγωγέας της (Urdinez et al. 2016). Ομοίως, η βραζιλιάνικη εταιρική ελίτ είχε μια ρεαλιστική προσέγγιση απέναντι στην Κίνα (Stanley, 2018). Το Μεξικό, με επικεφαλής τον López Obrador (AMLO), παρείχε λίγους κινδύνους και πολλές δυνατότητες. Από τη μία πλευρά, η πολιτική της AMLO περιλάμβανε την προστασία των βιομηχανικών εξαγωγών της Βόρειας Αμερικής και τη μείωση της εμπορικής ανισορροπίας με την Κίνα (Dussel, 2017). Η επιθυμία του Μεξικού για οικονομική ανεξάρτηση από τις ΗΠΑ, από την άλλη πλευρά, οδήγησε σε στενότερες διμερείς συνδέσεις με το Πεκίνο (Stanley 2018).

Τέλος, η Βενεζουέλα και η Αργεντινή αποτέλεσαν κρίσιμες περιπτώσεις. Η κυβέρνηση του Μαδούρο χρειάστηκε οικονομική και τεχνική βοήθεια για να επιβιώσει, αλλά ακόμα κι αν η Κίνα ήταν έτοιμη να αυξήσει την έκθεσή της, δεν ήταν καθόλου βέβαιο ότι θα διατηρούσε το ήμισυ της συμφωνίας (Bloomberg, 2018). Παρά τις πολιτικές του απόψεις, η διοίκηση του Μάκρι ήταν λιγότερο ενοχλητικός εταίρος για την Κίνα. Και τα δύο έθνη υπέγραψαν περισσότερες από 30 νέες συμφωνίες (ανταλλαγές νομισμάτων, γεωργία, υποδομές και επενδύσεις) κατά τη διάρκεια της συνόδου κορυφής της G20 τον Δεκέμβριο του 2018 (Al Jazeera, 2018). Η σύνδεση με την Κίνα έγινε ακόμη πιο σημαντική με τον Alberto Fernandez και την επιστροφή της Αργεντινής σε ένα αριστερό-λαϊκιστικό μονοπάτι. Μαζί με τις νέες συμφωνίες για το εμπόριο, τις υποδομές και την ενέργεια, η Αργεντινή συμμετείχε επίσης στην China's Asia Infrastructure Investment Bank (AIIB) και εντάχθηκε επίσημα στην Πρωτοβουλία Belt and Road (Ellis, 2021). Η Βραζιλία, το Μεξικό, η Κολομβία και η Αργεντινή (437,75 εκατομμύρια άνθρωποι) αντιπροσώπευαν το 67,11% του πληθυσμού της ΛΑΚ. Λόγω της καταστροφής που προκλήθηκε από την πανδημία COVID-19 στη Λατινική Αμερική, η Κίνα αύξησε τη συνεργασία της στον τομέα της υγείας με την περιοχή (Vadell, 2021). Η Κίνα έπρεπε επίσης να μειώσει τα δικά της συναλλαγματικά έξοδα.

Από την ίδρυση του CCF, το MFA ορίστηκε ως η κύρια υπηρεσία για τον συντονισμό με άλλα κινεζικά υπουργεία και παραρτήματα, καθώς και με αντίστοιχους φορείς στη Λατινική Αμερική. Το Υπουργείο Υποθέσεων Λατινικής Αμερικής και Καραϊβικής—DLACA ήταν ο σημαντικότερος οργανισμός στο Υπουργείο Εξωτερικών. Ωστόσο, η DLACA είχε περίπου 80 διπλωμάτες χωρισμένους σε έξι τμήματα, τέσσερα από τα οποία ήταν αφιερωμένα σε μεμονωμένα έθνη, ένα στη χάραξη πολιτικών και στον σχεδιασμό και ένα στην αλληλεπίδραση με περιφερειακούς οργανισμούς (Υπουργείο

Εξωτερικών της ΛΔΚ, 2018). Για να εκπληρώσει τις ευθύνες της, η DLACA έπρεπε να συνεργαστεί με τις πρεσβείες της LAC στο Πεκίνο. Έπρεπε επίσης να οργανώσει και να ζητήσει βοήθεια από κινεζικές πρεσβείες σε 22 διαφορετικές χώρες της ΛΑΚ. Το 2018, υπήρχαν 38 Κινέζοι διπλωμάτες στη Μπραζίλια, τη μεγαλύτερη πρεσβεία της περιοχής. Στο Μεξικό, ο ιστότοπος της πρεσβείας περιλάμβανε 13 Κινέζους διπλωμάτες. Επιπλέον, το Υπουργείο Εξωτερικών συνεργαζόταν με κυβερνήσεις που εξακολουθούσαν να αναγνωρίζουν την Ταϊβάν, προετοιμάζοντας το μονοπάτι για μελλοντικές συζητήσεις. Σε πολυμερές επίπεδο, η DLACA ήταν υπεύθυνη για τις καθημερινές λειτουργίες της Επιτροπής Παρακολούθησης του CCF καθώς και για την προετοιμασία συνεδριάσεων σε διάφορα επίπεδα, που κυμαίνονταν από υποφόρουμ (οκτώ διακριτές εκλογικές περιφέρειες) έως Διαλόγους και Συνόδους Κορυφής. Σύμφωνα με τον διευθυντή του τμήματος σχεδιασμού πολιτικής της DACLA, 39 κρατικά όργανα εκπροσωπήθηκαν στην Προπαρασκευαστική Επιτροπή υπό την προεδρία του Υπουργείου Οικονομικών το 2018. Μεταξύ αυτών ήταν το Τμήμα Εξωτερικών Επενδύσεων και Οικονομικής Συνεργασίας του MOFCOM και το Τμήμα Αξιοποίησης Ξένου Κεφαλαίου και Επενδύσεων στο εξωτερικό της NDRC. Δεδομένης της αυξανόμενης σημασίας των οικονομικών και τεχνολογικών προκλήσεων, η ολοένα και πιο πολιτικά εστιασμένη ΜΧΣ απαιτούσε περισσότερο χρόνο και προσπάθεια για να αποφευχθεί η συμφόρηση.

Γενικά, οι οντότητες του Κρατικού Συμβουλίου πρώτης βαθμίδας είχαν την εξουσία να παρακολουθούν και να συντονίζουν τις κρατικές υπηρεσίες και τον ιδιωτικό τομέα. Η κρατική Επιτροπή Εποπτείας και Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων—SASAC καθώς και τα MOFCOM, NDRC και PBC ήταν τα πιο αξιόλογα εποπτικά όργανα. Άλλοι κρατικοί χρηματοοικονομικοί οργανισμοί με ρυθμιστική και λειτουργική εξουσία περιλάμβαναν την CDB, τη SINOSURE, την EXIM Bank και την Κρατική Διοίκηση Συναλλάγματος SAFE. Για παράδειγμα, το NDRC διαχειριζόταν το Ταμείο Συνεργασίας Κίνας-ΛΑΚ, το οποίο ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 2015 από την EXIM Bank. Το Ταμείο Βιομηχανικής Συνεργασίας Κίνας-LAC, από την άλλη πλευρά, ξεκίνησε με επένδυση 10 δισεκατομμυρίων δολαρίων από την PBC και την SAFE.

Μεταξύ 2005 και 2016, η Κίνα κατασκεύασε 2.133 έργα υποδομής στο εξωτερικό, εκ των οποίων το 8,35% σε χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής (Dussel & Armony 2017). Πάνω από το 80% όλων των έργων (κυρίως στις μεταφορές και την ενέργεια) ολοκληρώθηκαν από είκοσι κρατικές επιχειρήσεις (Κ.Ε.Ε.). Ωστόσο, η

ευθυγράμμιση των συμφερόντων συγκεκριμένων εταιρειών με τις εθνικές φιλοδοξίες παρέμενε προβληματική (Cui, 2018). Σύμφωνα με τον Vadel (2021), οι κινήσεις των ΗΠΑ εναντίον του πλαισίου BRI της Κίνας για περιφερειακές επενδύσεις και συνεργασία άσκησαν πρόσθετη πίεση στο Πεκίνο να προσαρμόσει με ακρίβεια τα προγράμματα στα μεμονωμένα έθνη και της προκάλεσαν ανησυχίες.

Τέλος, η κινεζική ηγεσία είχε επίγνωση των συμφραζομένων και των επιχειρησιακών προκλήσεων που θα συνόδευαν την υλοποίηση της στρατηγικής της LAC. Σαφώς, η επιτυχία ή η αποτυχία τους θα είχε συνέπειες για την παγκόσμια και περιφερειακή ηγεσία της Κίνας.

4 Η παρουσία των ΗΠΑ

Από τις αρχές του αιώνα, η οικονομική και πολιτική επιρροή της Κίνας στη Λατινική Αμερική έχει αυξηθεί σημαντικά. Συγχρόνως, οι χώρες της Λατινικής Αμερικής μετέτρεψαν την Κίνα σε ένα σημαντικό εμπορικό εταίρο. Συγκεκριμένα, η Κίνα αναδείχθηκε ως βασικός επενδυτής στην περιοχή και πρόσφατα αύξησε τη συμμετοχή της για να γίνει σημαντικός δανειστής και, σε ορισμένες περιπτώσεις, σημαντικός δωρητής στρατιωτικών όπλων.

Δεδομένης της ιστορικής κυριαρχίας των Ηνωμένων Πολιτειών στο δυτικό ημισφαίριο και των σημαντικών οικονομικών δεσμών μεταξύ των ΗΠΑ και της Λατινικής Αμερικής, οι ΗΠΑ έπρεπε να ανταποκριθούν στην αυξανόμενη επιρροή της Κίνας στην περιοχή, που μερικές φορές αναφερόταν ως «δράκος στην πίσω αυλή». Από το 2004-2005, πολιτικοί και δεξαμενές σκέψης εξέταζαν συχνά τις συνέπειες της αυξανόμενης επιρροής της Κίνας στη Λατινική Αμερική στα συμφέροντα και την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ. Παρόλα αυτά οι κυβερνήσεις Μπους και Ομπάμα δεν είδαν την Κίνα ως μεγάλη απειλή στη Λατινική Αμερική.

Η κύρια έμφαση της Κίνας στη Λατινική Αμερική ήταν στις εμπορικές δραστηριότητες όπως το εμπόριο και η απόκτηση φυσικών πόρων. Ενώ πολλοί αντιλαμβάνονταν έναν ανταγωνισμό για περιορισμένους πόρους στη Λατινική Αμερική, άλλοι έβλεπαν οικονομικές δυνατότητες και οφέλη από τις κινεζικές επενδύσεις προκειμένου να ανακαλύψουν αναξιοποίητα πλούτη στην περιοχή.

Η μεγάλη σημασία των κινεζικών οικονομικών δεσμών με τη Λατινική Αμερική φάνηκε στις έμμεσες επιπτώσεις τους. Αυτοί οι δεσμοί μείωσαν την ικανότητα των Ηνωμένων Πολιτειών να ασκούν επιρροή στις πολιτικές των κρατών της Λατινικής Αμερικής, ειδικά εκείνων με δύσκολες σχέσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Μέχρι στιγμής, οι πωλήσεις όπλων από την Κίνα και η στρατιωτική συνεργασία με τη Λατινική Αμερική δεν έχουν θεωρηθεί ως απειλή για τα στρατηγικά συμφέροντα των ΗΠΑ. Η παρουσία της Κίνας στη Λατινική Αμερική αποτέλεσε άμεση απειλή για τα συμφέροντα ασφαλείας των ΗΠΑ μόνο σε σπάνιες περιπτώσεις.

4.1 Διακεκριμένες προσεγγίσεις και απόψεις στις Ηνωμένες Πολιτείες

Ο Gonzalo Paz (2012: 20) πίστευε ότι η αναγνώριση των απειλών για την κυρίαρχη δύναμη ήταν σχεδόν εξίσου σημαντική με τις πραγματικές προκλήσεις. Υπήρχαν βασικά δύο προσεγγίσεις που μπορούσαν να ακολουθηθούν για την καταπολέμηση της αυξανόμενης επιρροής της Κίνας, όχι μόνο στη Λατινική Αμερική. Και οι δύο μέθοδοι συνδέονταν με σημαντικές θεωρίες Διεθνών Σχέσεων. Μια άποψη ήταν ότι μια σύγκρουση μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Κίνας ήταν αναπόφευκτη και ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες θα έπρεπε να είναι έτοιμες να αντιδράσουν γρήγορα. Η αντίθετη άποψη ήταν ότι με την ενσωμάτωση της Κίνας στο δυτικό πλαίσιο διεθνών θεσμών, μπορεί να αποφευχθεί η σύγκρουση.

Σύμφωνα με το αναλυτικό παράδειγμα του «επιθετικού ρεαλισμού» του John Mearsheimer, τα ισχυρά κράτη στοχεύουν ενεργά να οικοδομήσουν κυριαρχία στους δικούς τους τομείς. Ταυτόχρονα, προσπαθούν να εμποδίσουν τις φιλοδοξίες άλλων μεγάλων χωρών να επιτύχουν υπεροχή στις δικές τους περιοχές. Οι μεγάλες δυνάμεις θέλουν να αποφύγουν τους αντιπάλους ισοδύναμης ισχύος και αντ' αυτού έχουν πολυάριθμα έθνη που ανταγωνίζονται για περιφερειακή κυριαρχία σε περιοχές διαφορετικές από τη δική τους. Από τη σκοπιά των Ηνωμένων Πολιτειών, ήταν αρκετά ευνοϊκό αφού, ιστορικά, καμία πολιτεία στο δυτικό ημισφαίριο δεν είχε υποβάλει σοβαρή απειλή για την ασφάλεια ή την επιβίωση των ΗΠΑ. Ως αποτέλεσμα, οι ΗΠΑ είχαν το περιθώριο να παρέμβουν στο έδαφος άλλων πιθανών ισχυρών κρατών στην περιοχή. Ταυτόχρονα, οι ΗΠΑ ανησυχούσαν ότι οι αναδυόμενες περιφερειακές δυνάμεις θα προσπαθήσουν να δημιουργήσουν βάσεις κοντά τους. Στη συγκεκριμένη

περίπτωση, η αυξανόμενη οικονομική επιρροή της Κίνας στη Λατινική Αμερική θεωρήθηκε κίνδυνος για την ασφάλεια των ΗΠΑ. Αυτό ίσχυε ιδιαίτερα κατά την προμήθεια σπάνιων πρώτων υλών όπως το πετρέλαιο. Από την άλλη πλευρά, ορισμένες χώρες της Λατινικής Αμερικής, ενώ αξιοποιούν τους δεσμούς τους με την Κίνα, ενδέχεται να αναζητήσουν μια πιο ανεξάρτητη στρατηγική στις αλληλεπιδράσεις τους με τις ΗΠΑ.

Η κινεζική παρουσία στο δυτικό ημισφαίριο θεωρήθηκε ένδειξη της φθίνουσας επιρροής και του γεωπολιτικού κύρους των Ηνωμένων Πολιτειών στην περιοχή. Αξίζει να αναφερθεί ότι ο επιθετικός ρεαλισμός είχε ουσιαστικό αντίκτυπο στους κινέζους εμπειρογνώμονες σε θέματα εξωτερικών υποθέσεων και στην ανάλυσή τους για τη στρατηγική των ΗΠΑ (Nathan & Scobell 2012; Noesselt, 2012).

Ωστόσο, η πιο ακριβής απεικόνιση της αντίθεσης διατυπώθηκε από τον John Ikenberry (2008): «Αν και οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν μπορούν να εμποδίσουν την Κίνα να γίνει πιο ισχυρή, μπορούν να συμβάλουν στη διασφάλιση ότι η Κίνα ασκεί την εξουσία της σύμφωνα με τους καθιερωμένους κανόνες και θεσμούς που έχουν αναπτύξει οι Ηνωμένες Πολιτείες και οι σύμμαχοί τους τον περασμένο αιώνα. Αυτοί οι κανόνες και οι θεσμοί είναι σχεδιασμένοι να προστατεύουν τα συμφέροντα όλων των εθνών σε έναν όλο και πιο πυκνοκατοικημένο κόσμο».

Σύμφωνα με τον Thomas J. Christensen, πρώην αναπληρωτή υφυπουργό Εξωτερικών για Υποθέσεις Ανατολικής Ασίας και Ειρηνικού, η κυβέρνηση Μπους υιοθέτησε ουσιαστικά μια στρατηγική με στόχο να επηρεάσει τις κρίσεις της Κίνας σχετικά με τον τρόπο χρήσης της διευρυνόμενης περιφερειακής και παγκόσμιας επιρροής της. Ομοίως, σε ακρόαση της Γερουσίας το 2005, ο Charles S. Shapiro, ο κύριος αναπληρωτής βοηθός γραμματέας του Γραφείου Υποθέσεων Δυτικού Ημισφαιρίου, ανέφερε ότι η Κίνα έπρεπε να εμπλακεί ενεργά στο διεθνές σύστημα ως σημαντικό μέλος. Υποστήριξε επίσης τη συμμετοχή της Κίνας στην περιοχή με στόχο την προώθηση της οικονομικής ευημερίας και την προώθηση των ιδανικών της διαφάνειας, της αποτελεσματικής διοίκησης και της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το να δοθεί στην Κίνα καθεστώς παρατηρητή στον Οργανισμό Αμερικανικών Κρατών (OAS) και στη Διαμερικανική Τράπεζα Ανάπτυξης μπορεί να εκληφθεί ως ένδειξη μείωσης της κυριαρχίας των ΗΠΑ ή ως στρατηγική απορρόφησης της Κίνας σε οργανισμούς που δημιουργήθηκαν από τις ΗΠΑ στο παρελθόν. Κατά τη διάρκεια μιας

ακρόασης στη Γερουσία το 2005, ο Rogelio Pardo-Maurer, αναπληρωτής βοηθός υπουργός Άμυνας για θέματα Δυτικού Ημισφαιρίου εκείνη την εποχή, δήλωσε: *«Η Κίνα είναι πλέον ένας από τους βασικούς πελάτες του καναλιού, με αυξανόμενη επέκταση. Σύμφωνα με τα ευρήματά μας, το να έχουν ένα λειτουργικό και αξιόπιστο κανάλι είναι καλό για αυτούς. Το κανάλι, κατά τη γνώμη μου, είναι ένα τέλειο παράδειγμα του πώς μας ωφελεί η ενσωμάτωση ή η υποστήριξη της Κίνας ώστε να γίνει ένας υπεύθυνος συμμετέχων στο παγκόσμιο εμπόριο. Επίσης, υπάρχει μια ευρέως διαδεδομένη υπόθεση ότι πρέπει να ανησυχούμε, καθώς οι τερματικές εγκαταστάσεις του καναλιού διαχειρίζονται από μια εταιρεία με Κινέζους επενδυτές. Αυτή η ανησυχία, ωστόσο, είναι περιττή κατά τη γνώμη μου».*

Αποκλίνουσες προοπτικές σχετικά με τον ρόλο της Κίνας στη Λατινική Αμερική μπορούν επίσης να φανούν στην αγορά πετρελαίου της Λατινικής Αμερικής και στη συμμετοχή της στην εύρεση νέων πηγών πετρελαίου στην περιοχή. Σύμφωνα με μια άποψη, όταν η Κίνα εισάγει πετρέλαιο από την Αμερική, μειώνει την ποσότητα πετρελαίου που είναι προσβάσιμη στην αγορά των ΗΠΑ, παράγοντας ένα παιχνίδι μηδενικού αθροίσματος. Ωστόσο, μια άλλη άποψη βλέπει ευνοϊκά την κινεζική συμμετοχή στην αξιοποίηση του πετρελαίου της Λατινικής Αμερικής.

Εάν η Ουάσιγκτον υιοθετήσει μια ευρεία και προνοητική προσέγγιση, μπορεί να αποκαλυφθούν εκπληκτικοί τομείς κοινού ενδιαφέροντος. Τα ακόλουθα είναι παραδείγματα παρόμοιων ή σχεδόν συγκρίσιμων συμφερόντων: Πρώτον, εάν η Κίνα επενδύσει σε πετρέλαιο και ενεργειακούς πόρους της Λατινικής Αμερικής ενώ άλλοι διστάζουν να το κάνουν, η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας (ΛΔΚ) συνεισφέρει σε μια μεγαλύτερη παγκόσμια δεξαμενή διαθέσιμης ενέργειας. Είναι πιθανό κινεζικές εταιρείες ή οργανισμοί να μεταφέρουν τελικά πετρέλαιο από τη Λατινική Αμερική στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Η θετική πλευρά των κινεζικών επενδύσεων σε φυσικούς πόρους υποστηρίχθηκε από στατιστικά στοιχεία, τα οποία έδειξαν ότι οι κινεζικές επενδύσεις στη Λατινική Αμερική βελτιώνουν και εμπλουτίζουν κυρίως την παγκόσμια δεξαμενή πόρων. Ως εκ τούτου, προέκυψε ότι οι Κινέζοι επενδυτές είναι πιο πιθανό να επιδιώξουν νέες συνοριακές επιχειρήσεις που οι άλλοι χάνουν (Kotschwar et al. 2012).

Αξιοπρόσεκτο επίσης είναι ότι οι ΗΠΑ στόχευαν να επηρεάσουν τη συμπεριφορά της Κίνας, αλλά οι ενέργειες της κυβέρνησης των ΗΠΑ επηρέασαν επίσης την άποψη της

Κίνας για τις προθέσεις των ΗΠΑ. Σύμφωνα με την πλειοψηφία των ειδικών των ΗΠΑ, η Κίνα αναγνώρισε τη Λατινική Αμερική ως περιοχή επιρροής των ΗΠΑ. Με την επίσκεψη του Thomas Shannon, του αναπληρωτή υπουργού Δυτικών Υποθέσεων των ΗΠΑ εκείνη την εποχή, στο Πεκίνο τον Απρίλιο του 2006, ξεκίνησε μια συζήτηση για τη Λατινική Αμερική μεταξύ των ΗΠΑ και της Κίνας. Η πιο πρόσφατη συνάντηση επικοινωνίας πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο του 2012 στην Ουάσιγκτον, με τη Roberta S. Jacobson, εν ενεργεία βοηθό γραμματέα για θέματα δυτικού ημισφαιρίου, και τον Yan Wanming, τον κινεζικό ομόλογό της.

Στο πλαίσιο αυτό, οι Arnson και Davidow (2011) εξέτασαν την πιθανότητα μιας τριγωνικής σχέσης μεταξύ των ΗΠΑ, της Κίνας και της Λατινικής Αμερικής. Ωστόσο, αυτό το σκεπτικό αγνόησε την ύπαρξη διαφόρων συμφερόντων στη Λατινική Αμερική εκτός από τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Κίνα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν βασικός οικονομικός σύμμαχος της Λατινικής Αμερικής, αλλά η Ρωσία ήταν σημαντικός προμηθευτής όπλων στην περιοχή, ιδίως στη Βενεζουέλα. Τέλος, ασιατικές χώρες, όπως η Ιαπωνία, η Κορέα, η Ταϊβάν και η Ινδία, είχαν ισχυρούς επιχειρηματικούς δεσμούς με τη Λατινική Αμερική.

4.1.1 Επιρροή της Κίνας στη Λατινική Αμερική

Υπήρξαν δύο κύματα δημόσιας και επιστημονικής συζήτησης σχετικά με την αυξανόμενη επιρροή της Κίνας στη Λατινική Αμερική. Η πρώτη φάση ξεκίνησε το 2004-2005 και σηματοδεύτηκε από μια σειρά δημοσιεύσεων από αμερικανικές δεξαμενές σκέψης και ακαδημαϊκούς, καθώς και από κοινοβουλευτικές ακροάσεις για το θέμα. Τόσο η Βουλή των Αντιπροσώπων όσο και η Γερουσία πραγματοποίησαν ακροάσεις για την Κίνα μεταξύ Απριλίου και Σεπτεμβρίου του 2005. Η πραγματοποίηση δύο ταξιδιών στη Λατινική Αμερική από Κινέζους πολιτικούς πυροδότησε τον πρώτο γύρο συζητήσεων. Επίσης, η δήλωση του Προέδρου Hu Jintao για τη δέσμευση της Κίνας να επενδύσει 100 δισεκατομμύρια δολάρια στη Λατινική Αμερική την επόμενη δεκαετία θεωρήθηκε ως υπερβολή.

Στη Λατινική Αμερική, ο Κινέζος πρόεδρος έλαβε πολύ μεγαλύτερη προσοχή από τα μέσα ενημέρωσης από τον Πρόεδρο Μπους, ο οποίος παρευρέθηκε επίσης στη

συνεδρίαση της APEC στη Χιλή. Επιπλέον, το 2004, η Κίνα έλαβε καθεστώς παρατηρητή από τον Οργανισμό Αμερικανικών Κρατών (ΟΑΚ).

Ο αρχικός ενθουσιασμός για την παρουσία της Κίνας στη Λατινική Αμερική έσβησε καθώς οι ΗΠΑ επένδυσαν στη δική τους υπάρχουσα υπεροχή στην περιοχή. Παρά τις αυξημένες επενδύσεις της Κίνας στη Λατινική Αμερική, οι Ηνωμένες Πολιτείες παρέμειναν ο σημαντικότερος εμπορικός εταίρος της περιοχής. Για παράδειγμα, σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2008 για λογαριασμό της Επιτροπής Εξωτερικών Σχέσεων της Γερουσίας των ΗΠΑ: *«μετά από μια σημαντική περίοδο αυξημένης κινεζικής εμπλοκής στη Λατινική Αμερική, είναι ευρέως αποδεκτό ότι η οικονομική δέσμευση της Κίνας στην περιοχή δεν έχει εκληφθεί ως απειλή».*

Όσον αφορά τους οικονομικούς, πολιτικούς και πολιτιστικούς δεσμούς, οι Ηνωμένες Πολιτείες διατήρησαν την κυριαρχία τους στην περιοχή. Το εμπόριο και οι επενδύσεις μεταξύ των ΗΠΑ και της Λατινικής Αμερικής ήταν σημαντικά μεγαλύτερες από εκείνες μεταξύ Κίνας και Λατινικής Αμερικής. Παράλληλα, η δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης των κινεζικών οικονομικών σχέσεων με την περιοχή ήταν περιορισμένη λόγω των πλεονεκτημάτων που απολάμβαναν οι ΗΠΑ εξαιτίας της γειτνιάσής τους με τη Λατινική Αμερική.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Rogelio Pardo-Maurer σε ακρόαση στη Γερουσία το 2005, η αμερικανική κυβέρνηση δεν αντιλήφθηκε την Κίνα ως στρατιωτική απειλή το 2004-2005. Συγκεκριμένα, υποστηρίχθηκε ότι *«δεν υπάρχει καμία απόδειξη ότι υφίσταται κινεζική επιθυμία εγκατάστασης μιας μόνιμης στρατιωτικής παρουσίας στην περιοχή, και επίσης δεν υπάρχουν στοιχεία ότι οι κινεζικές στρατιωτικές ενέργειες στο δυτικό ημισφαίριο, όπως οι πωλήσεις όπλων, αποτελούν επί του παρόντος άμεση συμβατική απειλή για τις Ηνωμένες Πολιτείες ή τους συμμάχους. Ενδέχεται να προκύψουν ανησυχίες στο μέλλον σχετικά με την ταχεία ανάπτυξη των ικανοτήτων της Κίνας, ιδιαίτερα στις πληροφορίες, τις επικοινωνίες και τον κυβερνοπόλεμο, και την πιθανή χρήση της στην περιοχή. Έχουν εκφραστεί ανησυχίες ότι η Κίνα έχει χρησιμοποιήσει εγκαταστάσεις επιτήρησης στην Κούβα για τη συλλογή σημάτων ραδιοφώνου και τηλεφώνου των ΗΠΑ και τη διεξαγωγή κυβερνοκατασκοπείας».*

Ο «παράγοντας Ταϊβάν» ήταν ένα σημαντικό θέμα διαμάχης κατά την αρχική φάση της συμμετοχής της Κίνας στη Λατινική Αμερική. Αυτό οφειλόταν στο γεγονός ότι στην περιοχή, συμπεριλαμβανομένης της Καραϊβικής, 12 από τα 25 κράτη είχαν

διπλωματικούς δεσμούς με την Ταϊβάν. Ως αποτέλεσμα, υπήρξε η υποψία ότι η Κίνα θα προσπαθήσει να προσελκύσει κράτη της Λατινικής Αμερικής, υπονομεύοντας το παγκόσμιο ανάστημα της Ταϊβάν. Ως επακόλουθο των μετριοπαθών νικών της Κίνας, ιδίως της απόφασης της Κόστα Ρίκα να μην αναγνωρίσει πλέον την Ταϊβάν, καθώς και των αποτυχιών σε σχέση με μικροσκοπικά νησιά της Καραϊβικής, οι ΗΠΑ έδωσαν λιγότερη προσοχή σε αυτό το θέμα. Επί του παρόντος, 11 από τα 23 κράτη που έχουν διπλωματικούς δεσμούς με την Ταϊβάν βρίσκονται στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική.

Η δεύτερη φάση ανησυχίας των ΗΠΑ για τον «δράκο στην πίσω αυλή» ξεκίνησε στις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας. Η οικονομία των ΗΠΑ επλήγη σοβαρά από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008, ενώ το εμπόριο της Κίνας με τη Λατινική Αμερική συνέχισε να αυξάνεται σημαντικά. Από το 2000 έως το 2011, το μερίδιο των Ηνωμένων Πολιτειών στις εξαγωγές της Λατινικής Αμερικής μειώθηκε από 59,7 τοις εκατό σε 39,6 τοις εκατό, ενώ το μερίδιό τους στις εισαγωγές μειώθηκε από 50,4 τοις εκατό σε 30,1 τοις εκατό. Κατά την ίδια περίοδο, το μερίδιο της Κίνας στις εξαγωγές και τις εισαγωγές της Λατινικής Αμερικής αυξήθηκε από 1,1 τοις εκατό σε 8,9 τοις εκατό και από 1,8 τοις εκατό σε 8,9 τοις εκατό, αντίστοιχα.

Η Κίνα επισκίασε τις ΗΠΑ ως τον κύριο εμπορικό εταίρο της Βραζιλίας, σηματοδοτώντας μια θεμελιώδη αλλαγή στην οικονομική τους σχέση. Σύμφωνα με το CE-PAL 2012, η Κίνα ήταν ο κύριος ή δευτερεύων εξαγωγικός προορισμός για 7 από τις 18 χώρες της Λατινικής Αμερικής το 2011. Επιπλέον, οι κινεζικές επενδύσεις και τα δάνεια ενίσχυσαν σταδιακά το εμπόριο με την Κίνα. Σύμφωνα με τους Gallagher et al. (2012):

Από το 2005, η Κίνα δάνεισε περίπου 75 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ σε χώρες της Λατινικής Αμερικής. Οι υποσχέσεις δανεισμού της Κίνας ήταν 37 δισεκατομμύρια δολάρια το 2010, υπερβαίνοντας τις συνδυασμένες δανειακές δεσμεύσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας, της Inter-American Development Bank και της US Ex-Im Bank για εκείνο το έτος. Επιπλέον, η Κίνα εντάχθηκε στη Διαμερικανική Τράπεζα Ανάπτυξης το 2009. Η Κίνα πρόσφερε οικονομική υποστήριξη σε χώρες όπως ο Ισημερινός, η Βενεζουέλα και η Αργεντινή που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εξασφάλιση δανείων από τη διεθνή χρηματοπιστωτική αγορά. Περίπου το 66% των κινεζικών δανείων διαρθρώθηκε ως δανειακή σύμβαση, συμπεριλαμβανομένης μιας

συναλλαγής πώλησης πετρελαίου, μερικές φορές γνωστή ως «πετρέλαιο για δάνεια». Τα κινεζικά κονδύλια χρησιμοποιήθηκαν επίσης για έργα υποδομής.

4.2 Βασικά ζητήματα

Κατά την ανασκόπηση των σύγχρονων προοπτικών σχετικά με τις ανησυχίες που θέτουν οι επιχειρήσεις της Κίνας στη Λατινική Αμερική στα συμφέροντα των ΗΠΑ, μπορούν να διακριθούν οικονομικές, στρατιωτικές και γεωπολιτικές απειλές. Υπάρχουν τόσο άμεσα όσο και έμμεσα προβλήματα, καθώς και συμβατικά εμπόδια και προκλήσεις που αναπτύσσονται κάτω από ασυνήθιστες συνθήκες. Ωστόσο, όπως φάνηκε από πρόσφατα έγγραφα και ανακοινώσεις, η αντίδραση της κυβέρνησης των ΗΠΑ στην αυξανόμενη επιρροή της Κίνας ήταν αρκετά επιφυλακτική. Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Στρατηγικών Μελετών, η Λίστα Βασικών Στρατηγικών Ζητημάτων του Κολεγίου Πολέμου Στρατού των ΗΠΑ για το 2012/2013 επεσήμανε πέντε ζητήματα που αντιμετωπίζει το δυτικό ημισφαίριο. Ένα από αυτά τα θέματα ήταν η αξιολόγηση των στρατηγικών επιπτώσεων της αυξημένης κινεζικής συμμετοχής στη Λατινική Αμερική. Αντίθετα, οι ενημερώσεις της Υπηρεσίας Ερευνών του Κογκρέσου για μείζονα ζητήματα για το Κογκρέσο στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική από το 2012 και το 2013 δεν περιλάμβαναν καμία αναφορά στην Κίνα. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια μιας ακρόασης του Οκτωβρίου 2011 για τις Αναδυόμενες Απειλές και την Ασφάλεια στο Δυτικό Ημισφαίριο που συγκλήθηκε από την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων της Βουλής, η Κίνα έλαβε λίγη προσοχή, καθώς αναφέρθηκε μόλις δύο φορές. Όταν ρωτήθηκε για τον πιθανό κίνδυνο που παρουσιάζουν οι επιχειρήσεις της Κίνας στο δυτικό ημισφαίριο, ο Philip Goldberg, επικεφαλής του Γραφείου Πληροφοριών και Έρευνας, αναγνώρισε ότι η συμμετοχή της Κίνας στον όμιλο BRICS μαζί με τη Βραζιλία δημιουργεί οικονομικές και διπλωματικές ανησυχίες.

4.3 Ανησυχία για την ασφάλεια

Σε γενικές γραμμές η παράδοση του κινεζικού στρατιωτικού εξοπλισμού στη Λατινική Αμερική και η σύμπραξη Κίνας και Λατινικής Αμερικής σε στρατιωτικά ζητήματα προκάλεσαν ένα μείγμα θετικών και αρνητικών αντιδράσεων. Πιο αναλυτικά, η Κίνα

αύξησε τις ανταλλαγές προσωπικού και τους θεσμικούς δεσμούς με τις δυνάμεις της Λατινικής Αμερικής και συμμετείχε ενεργά στην ειρηνευτική αποστολή των Ηνωμένων Εθνών στην Αϊτή (MINUSTAH) από το 2004, σε συνεργασία με τη στρατιωτική αστυνομία. Ακόμη, η πώληση στρατιωτικών όπλων στη Λατινική Αμερική ήταν πιο σημαντική για τις Ηνωμένες Πολιτείες. Αυτό κάλυπτε τόσο απλά αγαθά, όπως προσωπικό εξοπλισμό και στρατιωτική ενδυμασία, όσο και πιο σύγχρονο εξοπλισμό όπως μαχητικά και μεταφορικά αεροπλάνα, καθώς και ραντάρ και συσκευές επικοινωνίας που μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν οι πολίτες. Η Βενεζουέλα, το Εκουαδόρ και η Βολιβία ήταν οι βασικοί αγοραστές της Κίνας (Ellis, 2011a).

Η πώληση στρατιωτικών όπλων χαμηλού κόστους από την Κίνα θεωρήθηκε επίσης ως μέσο βοήθειας των φτωχών κυβερνήσεων στην περιοχή για την εδραίωση ελέγχου σε εθνικό έδαφος και την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών. Ωστόσο, η ετοιμότητα της Κίνας να παρέχει όπλα χαμηλού κόστους σε έθνη που βρίσκονται σε αντιπαράθεση με τις ΗΠΑ, όπως η Βενεζουέλα, εμπόδισαν την ικανότητα των ΗΠΑ να επιβάλλουν κυρώσεις ή περιορισμούς στην απόκτηση όπλων αυτών των χωρών (Ellis 2011a, 2012).

Η στρατιωτική συνεργασία της Κίνας και οι πωλήσεις όπλων στη Λατινική Αμερική θα συνιστούσαν πραγματική απειλή για την ασφάλεια των ΗΠΑ μόνο στην περίπτωση ανοιχτών εχθροπραξιών μεταξύ των δύο εθνών. Υπό αυτές τις συνθήκες, η Κίνα μπορεί να ξεκινήσει κρίσεις εκτροπής ή να διεξάγει ανατρεπτικές επιχειρήσεις σε κοντινή απόσταση από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Για παράδειγμα, μπορεί να προσπαθήσουν να αποκλείσουν νευραλγικά σημεία όπως το κανάλι του Παναμά (Ellis 2011a) ή να χρησιμοποιήσουν την παρουσία κινεζικών επιχειρήσεων εφοδιασμού σε σημαντικά λιμάνια της Λατινικής Αμερικής. Σύμφωνα με έναν αναλυτή (Ellis, 2011a), προς το παρόν δεν υπάρχουν στοιχεία στις δημόσιες παρατηρήσεις ή συνομιλίες της κινεζικής ηγεσίας, πολιτικά έγγραφα ή συζητήσεις που να δείχνουν ότι βλέπουν τη Λατινική Αμερική ως προοπτική για στρατιωτικές επιχειρήσεις στο εγγύς μέλλον. Ωστόσο, οι ΗΠΑ προβλέπουν ότι η στρατιωτική παρουσία της Κίνας στη Λατινική Αμερική θα αυξηθεί και θα γίνει ουσιαστικός παράγοντας στην περιφερειακή δυναμική (Ellis, 2011a).

Υπάρχουν επίσης κάποιες μικρές ανησυχίες σχετικά με τους αυξανόμενους δεσμούς μεταξύ του οργανωμένου εγκλήματος στην Κίνα και τη Λατινική Αμερική, ιδίως στις

εγκληματικές οργανώσεις εμπορίας (όπως ανθρώπων, ναρκωτικών/χημικών ουσιών, λαθρεμπορίου και οπλισμού) και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (Ellis, 2012b). Η κινεζική κυβέρνηση, ωστόσο, δεν λογοδοτεί για αυτές τις εξελίξεις. Συνολικά, η εταιρική σχέση ΗΠΑ-Κίνας στις δράσεις ελέγχου και καταπολέμησης των ναρκωτικών είναι καλή. Κατά τη διάρκεια μιας ακρόασης στο Κογκρέσο το 2011, ο Daniel L. Glaser, βοηθός γραμματέας του Υπουργείου Οικονομικών για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, αρνήθηκε την ύπαρξη οποιασδήποτε κινεζικής εμπλοκής στον τομέα που μπορεί να εγείρει ανησυχίες για παράνομη χρηματοδότηση. Ανέφερε επίσης ότι η συνεργασία με την Κίνα θα είναι κρίσιμη για την αντιμετώπιση της κατάστασης (Βουλή των Αντιπροσώπων των ΗΠΑ, 2011).

Επιπροσθέτως, ο Farnsworth (2012) συζήτησε τις γεωοικονομικές επιπτώσεις της ανάπτυξης της Κίνας στην Αμερική, καθώς και τη μετατόπιση της αγοράς που προκαλείται από τις κινεζικές ενέργειες στο εμπόριο και τις επενδύσεις. Ωστόσο, ορισμένοι ειδικοί πιστεύουν ότι οι κινεζικές επενδύσεις στη Λατινική Αμερική έχουν περιορισμένο αντίκτυπο στα συμφέροντα των ΗΠΑ. Σύμφωνα με τον Sullivan (2013), οι Ηνωμένες Πολιτείες παραμένουν ο κυρίαρχος οικονομικός εταίρος για πολλές χώρες της Λατινικής Αμερικής. Επιπλέον, η συνολική αξία του εμπορίου των ΗΠΑ με την περιοχή το 2012 ήταν 800 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ, υπερτριπλάσια από την αξία του εμπορίου της Κίνας.

Αν και η αγορά αγαθών από την Κίνα αντικατέστησε εν μέρει την αγορά αγαθών από εταιρείες των ΗΠΑ στη Λατινική Αμερική, ο Ellis (2012a) υποστήριξε ότι *«σε πολλές περιπτώσεις, εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες στις ΗΠΑ κατασκευάζουν στην πραγματικότητα ορισμένα ή όλα τα προϊόντα τους στην Κίνα ή λαμβάνουν εξαρτήματα από εκεί, γεγονός που ενισχύει την ανταγωνιστικότητα αυτών των προϊόντων όταν πωλούνται στη Λατινική Αμερική και σε άλλες αγορές»*.

Ωστόσο, προέκυψε ότι η βελτίωση των οικονομικών δεσμών μεταξύ της Κίνας και των κρατών της Λατινικής Αμερικής μπορεί να έχει έμμεσο αρνητικό αντίκτυπο στη σχέση μεταξύ των ΗΠΑ και των χωρών της Λατινικής Αμερικής (Ellis, 2012a; Farnsworth, 2012) μειώνοντας την ικανότητα των ΗΠΑ να προωθούν τα συμφέροντά τους στην περιοχή. Η εμβάθυνση των δεσμών με την Κίνα έστειλε ένα μήνυμα στις χώρες της Λατινικής Αμερικής ότι η οικονομική επιτυχία είναι δυνατή χωρίς τη συμμόρφωση με

τους δυτικούς περιορισμούς. Οι εχθρικές κυβερνήσεις μπορεί να επιλέξουν να απορρίψουν δυτικούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόσμια Τράπεζα. Ως αποτέλεσμα, οι χώρες αυτές μπορεί να είναι σε θέση να αποφύγουν τις αρνητικές συνέπειες των πράξεων που θεωρούνται ανταγωνιστικές προς τα συμφέροντα των Ηνωμένων Πολιτειών και των αμερικανικών εταιρειών, όπως αθετήσεις δανείων ή κρατικοποιήσεις επιχειρήσεων.

5. Συμπεράσματα

Αν και τα ενδεχόμενα διαφέρουν σχετικά με τις επιπτώσεις της αυξανόμενης επιρροής της Κίνας στη Λατινική Αμερική, τόσο οι κυβερνήσεις Μπους όσο και ο Ομπάμα δεν είδαν την Κίνα ως ουσιαστική απειλή στην περιοχή. Ο ανταγωνισμός ΗΠΑ – Κίνας για την πρωτοκαθεδρία στο διεθνές σύστημα διαρκώς αυξάνεται, αλλά για την ώρα η υπεροχή των ΗΠΑ στο δυτικό ημισφαίριο δεν φαίνεται να αμφισβητείται. Η Κίνα εκμεταλλευόμενη τη δυνητική της ισχύ (οικονομία) και την ήπια ισχύ επιχειρεί να ασκήσει πιέσεις σε κράτη της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής για τα συμφέροντά της, αλλά δεν έχει κατορθώσει να αποκτήσει πολιτική επιρροή στην περιοχή. Η ανάμειξη της Κίνας στην περιοχή έχει κυρίως εμπορικό – οικονομικό χαρακτήρα, που δεν είναι απαραίτητα ενάντια στα συμφέροντα των ΗΠΑ. Φαίνεται πως τα φόρουμ και οι διακρατικοί οργανισμοί που έχουν δημιουργηθεί για τη συνεργασία της Κίνας με τις χώρες της LAC δεν δίνουν τα προσδοκόμενα για την Κίνα αποτελέσματα. Αναμφίβολα η κινέζικη παρουσία σε περιφερειακό επίπεδο είναι αναβαθμισμένη σε σχέση με το παρελθόν, αλλά δεν είναι σε θέση να απειλήσει πολιτικά και στρατιωτικά την κυριαρχία των ΗΠΑ. Η εξωτερική πολιτική της Κίνας είναι δυναμική και προκαλεί ανησυχίες στις ΗΠΑ, αλλά αυτές έχουν να κάνουν κυρίως με την κατάσταση στον Ειρηνικό Ωκεανό και τη Ταϊβάν και όχι για τις ενέργειες στην Λατινική Αμερική και την Καραϊβική.

Αυτό που έχει κατορθώσει η Κίνα με την διείσδυσή της στην Λατινική Αμερική και την Καραϊβική είναι η διαμόρφωση μιας νέας κατάστασης σχετικά με την εξάρτηση των κρατών της περιοχής από τις ΗΠΑ που ίσχυε προηγούμενες δεκαετίες. Πλέον αυτά τα κράτη μπορούν να θέσουν τους όρους τους στις επαφές τους με τις ΗΠΑ, καθώς υπάρχει η εναλλακτική που παλιότερα δεν υπήρχε. Αυτή η νέα κατάσταση διαμορφώνει μια νέα δυναμική που δεν αποτελεί απαραίτητα κίνδυνο για τις ΗΠΑ, αλλά σίγουρα είναι μια σπουδαία πρόκληση για το αν και πως θα κατορθώσουν να διατηρήσουν την επιρροή τους λαμβάνοντας υπόψη τους νέους όρους που έχουν προκύψει μετά τις κινήσεις της Κίνας.

Συνοψίζοντας μπορούμε να πούμε ότι η κινέζικη δραστηριότητα στην Λατινική Αμερική και την Καραϊβική αποτελεί ένα πεδίο ανταγωνισμού με τις ΗΠΑ που διεξάγεται σε αποκλειστικά οικονομικό επίπεδο και απέχει κατά πολύ από το να λάβει στρατιωτικό χαρακτήρα. Τα συμφέροντα των ΗΠΑ στην περιοχή δεν απειλούνται άμεσα, αλλά έμμεσα και οι χειρισμοί που θα επιλέξουν θα κρίνουν τις εξελίξεις. Η Κίνα δεν είναι σε θέση να διεκδικήσει την κυριαρχία στην περιοχή, κάτι που δεν φαίνεται ούτως ή άλλως να επιδιώκει. Αυτό που κάνει είναι να δημιουργεί ρωγμές στην οικονομική συνεργασία των ΗΠΑ με τα κράτη της περιοχής και να δημιουργεί γέφυρες και επαφές που εξυπηρετούν τα δικά της συμφέροντα, ώστε να αποκομίσει όσα περισσότερα μπορεί σε οικονομικό και πολιτικό επίπεδο. Τον «πρώτο λόγο» στην περιοχή συνεχίζουν να τον έχουν οι ΗΠΑ.

Βιβλιογραφία

- Al Jazeera. (2018). China and Argentina sign currency swap deal after G20 summit [Online]. Available at <https://bit.ly/3A82Zw0> [Accessed 11 September 2021].
- Alexander, E. (1993). Interorganizational Coordination: Theory and Practice. *Journal of Planning Literature*, 7(4), 328–343.
- Allison, G. (2017). *Destined for war: Can America and China escape Thucydides' Trap?* Boston: Houghton Mifflin Harcourt.
- Angela, L., & Mingjiang Li. (2017). A China in Transition: The Rhetoric and Substance of Chinese Foreign Policy under Xi Jinping. *Asian Security*, 13, 84–97.

- Arif, B. (2017). The Role of Soft Power in China's Foreign Policy in the 21st Century. *International Journal of Social Sciences and Educational Studies*, 3, 94-101. <https://doi.org/10.23918/ijsses.v3i3p94>
- Arnson, Cynthia J., and Jeffrey Davidow (eds) (2011), *China, Latin America, and the United States: The New Triangle*, Washington D.C.: Wilson Center, online: www.wilsoncenter.org/sites/default/files/LAP_120810_Triangle_rpt.pdf (14
- Arrighi, G., & Silver, B. J. (1999). *Chaos and Governance in the Modern World-System*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- askin, J. (2021). What 'Common Prosperity' Means and Why Xi Wants It. *Bloomberg*. Retrieved from <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-09-03/what-common-prosperity-means-and-why-xi-wants-it-quicktake>
- az, Gonzalo Sebastián (2012), China, United States and Hegemonic Challenge in Latin America: An Overview and Some Lessons from Previous Instances of Hegemonic Challenge in the Region, in: *The China Quarterly*, 209, 18–34.
- Bardin, L. (2011). *Análise de conteúdo*. São Paulo: Edições 70.
- Barrios, R., & Creutzfeldt, B. (2018). Thinking Strategically about China and the U.S. in Latin America: A Riposte to Evan Ellis, *Global Americans*.
- Bauer, W. M., Knill, C., & Eckhard, S. (2016). *International Bureaucracy Challenges and Lessons for Public Administration Research*. London: The Palgrave Macmillan.
- Berkofsky, A. (2016). "The Chinese Dream" and Chinese Foreign and Security Policies—Rosy Rhetoric versus Harsh Realities. *Asia-Pacific Review*, 23, 109-128. <https://doi.org/10.1080/13439006.2016.1244963>
- Biddle, S., & Oelrich, I. (2016). Future Warfare in Western Pacific. *International Security*, 41(4), 7–48.
- Bloomberg News. (2018). China to Lend Venezuela \$5 Billion as Maduro Visits Beijing [Online]. Available at <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-09-13/china-to-give-venezuela-5-billion-loan-as-maduro-visits-beijing> [Accessed 11 September 2021].
- Boc, A. (2015). The Power of Language: Globalizing "The Chinese Dream". *Fudan Journal of Humanities and Social Sciences*, 8, 533–551. <https://doi.org/10.1007/s40647-015-0102-y>
- Bourdieu, P. (1991). *Language and Symbolic Power*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Cai, K. G. (2020). Constructing an Analytical Framework for Explaining Chinese Foreign Policy. *Chinese Political Science Review*, 5, 355–373. <https://doi.org/10.1007/s41111-020-00150-5>
- Callahan, W. (2015). Identity and Security in China: The Negative Soft Power of the China Dream. *Politics*, 35. <https://doi.org/10.1111/1467-9256.12088>

- Callahan, W. A. (2004). National Insecurities: Humiliation, Salvation, and Chinese Nationalism. *Alternatives*, 29(2), 199–218. <https://doi.org/10.1177/030437540402900204>
- CCF. (2015). Declaración de Beijing. Beijing: China-CELAC Forum. Available at http://www.chinacelacforum.org/esp/zywj_4/t1230940.htm [Accessed 11 September 2021].
- CEPAL (Comisión Económica para América Latina y el Caribe) (2012), *La República Popular China y América Latina y el Caribe: Diálogo y cooperación ante los nuevos desafíos de la economía global*, Santiago de Chile, online: www.eclac.cl/publicaciones/xml/1/47221/ChinaALCesp.pdf (15
- Char, J. (2016). Reclaiming the Party's Control of the Gun: Bringing Civilian Authority Back in China's Civil-Military Relations. *Journal of Strategic Studies*.
- Chasing the Chinese dream. (2013). *The Economist*. Retrieved from <https://www.economist.com/briefing/2013/05/04/chasing-the-chinese-dream>
- Cheng, L. (2014). China's Communist Party-State: The Structure and Dynamics of Power. In *Politics in China: An Introduction*, ed. William Joseph. Oxford: Oxford University Press.
- China Daily. (2017). China-Latin America industrial park launched. [Chinadaily.com.cn](http://chinadaily.com.cn) [Online]. Available at http://europe.chinadaily.com.cn/business/2017-11/10/content_34355571.htm [Accessed 11 September 2021].
- China. (2015). China's Military Strategy. The State Council Information Office of the People's Republic of China. Available at https://english.www.gov.cn/archive/white_paper/2015/05/27/content_281475115610833.html [Accessed 26 October 2022].
- China's dream and nightmares. (2018). *The Economist*. Retrieved from <https://www.economist.com/books-and-arts/2018/11/03/chinas-dream-and-nightmares>
- China-CELAC Forum. (2015). Cooperation Plan (2015–2019) [Online]. Available at http://www.chinacelacforum.org/eng/zywj_3/t1230944.htm [Accessed 11 September 2021].
- Christensen, Thomas J. (2009), Shaping the Choices of a Rising China: Recent Lessons for the Obama Administration, in: *The Washington Quarterly*, 32, 3, 89–104.
- Coetzee, E. (2019). No Rest for the Weary: Competition and Emulation in International Politics. A Waltzian Perspective. *South African Journal of Political Studies*, 46(June), 1–19.
- Congressional Research Service (2008), *China's Foreign Policy and 'Soft Power' in South America, Asia, and Africa*, Study prepared for the Committee on Foreign Relations of the U.S. Senate by the Congressional Research Service, Library of Congress.

- Cordesman, A., & Kendall, J. (2017). *Chinese Strategy and Military Modernization in 2017: A Comparative Analysis*. Washington D.C.: Center for Strategic and International Studies.
- Costa, C. M. (2020). O discurso chinês para os países africanos de língua portuguesa: O papel do Fórum Macau. *Relações Internacionais (R.I)*. ID: 10670/1.yqiwnt
- Costa, C. M. (2020). *The Words of the Belt and Road Initiative: A Chinese Discourse for the World?*. https://doi.org/10.1007/978-981-15-2564-3_2
- Costa, C. M. (2021). “The Shanghai Cooperation Organisation Future: India and Pakistan as new members.” In J.R.A. Pila, A. G. Acosta, M.T. Jarrín (Ed.), *The future of the Asia-Pacific in the new world order* (pp. 155-173). Tirant lo Blanch.
- Courmont, B. (2013). What Implications for Chinese Soft Power: Charm Offensive or New Hegemony? *Pacific Focus*, 28. <https://doi.org/10.1111/pafo.12014>
- Cui, S. (2018). The Chinese-backed Nicaragua Canal: Domestic Rationale, Multiple Risks, and Geopolitical Implications. In *Building Development For a New Era*, ed. Enrique Dussel Peters, Ariel C. Armony, and Shoujun Cui, 144–163. Mexico City: RED ALC-CHINA.
- Danner, L. (2018). *China’s Grand Strategy: Contradictory Foreign Policy?* London: Palgrave Macmillan.
- Delreux, T., & Adriaensen, J. (2017). *The Principal Agent Model and the European Union*. Palgrave Macmillan.
- Demir, E. (2019). Understanding the transformation in Chinese foreign policy: A historical evaluation from 1949 to 2019. *CJAS*, 1, 6-24. <https://doi.org/10.38154/cjas.11>
- Dussel, E. (2015). The Omnipresent Role of China’s Public Sector in its Relationship with Latin America and the Caribbean. In *Beyond Raw Materials: Who are the Actors in Latin America and Caribbean-China Relationship?*, ed. E. Dussel and A. Armony, 50–72. Buenos Aires: Friedrich-Ebert-Stiftung.
- Dussel, E. (2017). *América Latina y el Caribe y China: Economía, comercio e inversión 2017*. Ciudad de Mexico: Unión de Universidades de América Latina y el Caribe.
- Dussel, E., & Armony, A. (2017). *Effects of China on the Quantity and Quality of Jobs in Latin America and the Caribbean*. Lima: ILO Regional Office for Latin America and the Caribbean.
- Ellis, E. (2021). New directions in the deepening Chinese-Argentine Engagement, *Global Americans*. Available at <https://bit.ly/3zUWJru> [Accessed 11 September 2021].
- Ellis, Evan. (2018). *The Future of Latin America and the Caribbean in the Context of the Rise of China*. Washington D.C.: Center for Strategic and International Studies.

- Ellis, R. Evan (2011a), *China-Latin America Military Engagement: Good Will, Good Business, and Strategic Position*, Carlisle, PA: Strategic Studies Institute.
- Ellis, R. Evan (2011b), What China Will Fight For in Latin America in the Coming Generation, in: *Security and Defense Studies Review*, 11, 111–120.
- Ellis, R. Evan (2012a), *The United States, Latin America and China: A 'Triangular Relationship'*, Washington D.C., (Inter-American Dialogue Working Paper), May 2012, online: <www.thedialogue.
- Ellis, R. Evan (2012b), *Chinese Crime in Latin America*, Paper presented at the LASA conference, San Francisco, online: <<http://lasa.international.pitt.edu/members/congress-papers/lasa2012/files/26908.pdf>> (15 April 2013).
- Farnsworth, Eric (2012), Memo to Washington: China's Growing Presence in Latin America, in: *Quarterly Americas*, online: <<http://americasquarterly.org/node/3244>> (19 August 2012).
- Feng, M. X. Y. (2015). The 'Chinese Dream' Deconstructed: Values and Institutions. *Journal of Chinese Political Science*, 20, 163–183. <https://doi.org/10.1007/s11366-015-9344-4>
- Foucault, M. (1971). Orders of discourse. *Social Science Information*, 10(2), 7–30. <https://doi.org/10.1177/053901847101000201>
- Gallagher, Kevin P., Amos Irwin, and Katherine Koleski (2012), *The New Banks in Town: Chinese Finance in Latin America*, Washington D.C.: Inter-American Dialogue.
- Garnaut, R., Song, L., & Cai, F. (2018). China's 40 Years of Reform and Development 1978–2018. Canberra: Australian National University Press.
- Gaspar, C. (2019). Xi Jinping e o “sonho chinês”. *O Público*. Retrieved from <https://www.publico.pt/2019/12/16/mundo/analise/xi-jinping-sonho-chines-1897424>
- General Administration of Customs People's Republic of China. (2018). 2018 Bulletin [Online]. Available at <http://english.customs.gov.cn/statics/report/monthly.html> [Accessed 11 September 2021].
- Global Infrastructure Hub. (2017). Global Infrastructure Outlook: Infrastructure Investment Needs 50 Countries, 7 sectors to 2040. Global Infrastructure Hub, Sydney. <https://www.oxfordeconomics.com/recent-releases/Global-Infrastructure-Outlook>.
- González, E. (2018). Macron diz que política ambiental de Bolsonaro é obstáculo para acordo com Mercosul [Online] El País. Available at <https://bit.ly/2X5HWLW> [Accessed 11 September 2021].
- Gow, M. (2017). The Core Socialist Values of the Chinese Dream: towards a Chinese integral state. *Critical Asian Studies*, 49(1), 92–116. <https://doi.org/10.1080/14672715.2016.1263803>
- Guo, R. (2013). Regional China. London: The Palgrave Macmillan.

- Heng. (2013). The China Dream – Trouble on the way to paradise. *New York Times*. Retrieved from <https://www.nytimes.com/2013/11/03/opinion/heng-the-china-dream.html?searchResultPosition=2>
- Ikenberry, John G. (2008), The Rise of China and the Future of the West, in: *Foreign Affairs*, 87, 1, 23–37.
- Jakóbowski, J. (2018). Chinese-led Regional Multilateralism in Central and Eastern Europe, Africa, and Latin America: 16+1, FOCAC, and CCF. *Journal of Contemporary China*, 27, 659–673.
- Ji, Y. (2014). The PLA and Diplomacy: Unraveling Myths About the Military Role in Foreign Policymaking. *Journal of Contemporary China*, 23, 236–254.
- Jiang Zemin (1991). Speech at the Meeting Celebrating the 80th Anniversary of the Founding of the Communist Party of China. *People's Daily*. Retrieved from <http://en.people.cn/>
- Johnson, C. K. (2017). Xi's Signature Governance Innovation: The Rise of Leading Small Groups [Online]. Csis.org. Available at <https://www.csis.org/analysis/xis-signature-governance-innovation-rise-leading-small-groups> [Accessed 11 September 2021].
- Johnson, C., & Kennedy, S. (2017). Xi's Signature Governance Innovation: The Rise of Leading Small Groups. Center for Strategic and International Studies, 2017. Available at <https://encurtador.com.br/opwOP> [Accessed 11 September 2021].
- Johnson, Stephen (2005), *Challenge or Opportunity? China's Role in Latin America*, statement before the U.S. Senate, Hearing before the Subcommittee on Western Hemisphere, Peace Corps and narcotics affairs of the Committee on Foreign Relations United States Senate.
- Koleski, K., & Blivas, A. (2018). China's Engagement with Latin America and the Caribbean. U.S.-China Economic Security Review Commission, Staff Research Report.
- Kong Xuanyou (2016). Realize Win-Win Cooperation in Asia By Promoting Exchange and Mutual Learning among Civilizations [Speech transcript]. *Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China*. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Kotschwar, Barbara, Theodore H. Moran, and Julia Muir (2012), *Chinese Investment in Latin American Resources: The Good, the Bad, and the Ugly*, Working Paper 12, 3, Washington D.C.: Peterson Institute for International Economics.
- Kumar, S. (2018). China's Central Conference 2018: CPC to Play a Greater Role in Foreign Affairs—A Preliminary Analysis. Indian Council of World Affairs.
- Lai, H., & Kang, S. (2014). Domestic Bureaucratic Politics and Chinese Foreign Policy. *Journal of Contemporary China*, 23(86), 294–313.
- Lams, L. (2018). Examining Strategic Narratives in Chinese Official Discourse under Xi Jinping. *Journal of Chinese Political Science*, 23, 387–411. <https://doi.org/10.1007/s11366-018-9529-8>

- Lanteigne, M. (2019). *Chinese Foreign Policy: An Introduction* (4th ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429437908>
- Li Yuanchao (2015). To Renew the Friendship Across High Mountains and Contribute Asian Wisdom to World Peace and Development [Speech transcript]. *Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China*. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Li Yuanchao (2016). Remarks by Vice President Li Yuanchao at the Reception In Honor of President Pranab Mukherjee [Speech transcript]. *Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China*. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Li, X. (2015). Interpreting and Understanding “The Chinese Dream” in a Holistic Nexus. *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*, 8. <https://doi.org/10.1007/s40647-015-0098-3>
- Liu Guangyuan (2013). Deepen China-Africa Media Cooperation and Enrich the China- Africa Community of Shared Destinies [Speech transcript]. *Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China*. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Liu Yandong (2016). Join Hands to Create a Bright Future of Peace and Prosperity [Speech transcript]. *Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China*. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Lotman, I. U. M. (1990). *Universe of the Mind: A Semiotic Theory of Culture*. Bloomington: Indiana University Press.
- Lu Shaye (2013). Speech by Mr. Lu Shaye, Director-General of African Department of China's Ministry of Foreign Affairs, on the seminar of Chinese Dream, African Dream-- Achieving Common Development through Joint Efforts [Speech transcript]. *Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China*. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Lu, C. (2015). Urban Chinese Support for the Chinese Dream: Empirical Findings from Seventeen Cities. *Journal of Chinese Political Science*, 20. <https://doi.org/10.1007/s11366-015-9343-5>
- Lui Hua (2014). 坚定不移追求中国人权梦 推动国际人权事业健康发展 [Speech transcript]. *Office of the Commissioner of the Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China in the Macao Special Administrative Region*. <http://www.fmcoprc.gov.mo/chn/>
- Malamud, C. (2020). Ibero-American Perceptions of the Future World Order, Adolfo Suarez Memorial Debate. Available at <https://iep.lisboa.ucp.pt/pt-pt/asset/7651/file> [Accessed 11 September 2021].
- May 2013).
- Mearsheimer John J. (2005), Better to Be Godzil- la than Bambi; Showing the United States the Door; It's Not a Pretty Picture, in: *Foreign Pol- icy*, January/February, 47-50, online: <www.for

eignpolicy.com/articles/2005/01/05/clash_of_the_titans?page=0,0> (15 April 2013).

- Mearsheimer, John J. (2001), *The Tragedy of Great Power Politics*, New York, London: Norton.
- Milner, H., & Tingley, D. (2015). *Sailing the Water's Edge: The Domestic Politics of American Foreign Policy*. New Jersey: Princeton University Press.
- Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2018) [Online]. Available at https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng [Accessed 11 September 2021].
- Myers, M., & Gallagher, K. (2017). Chinese Finance to LAC in 2016. The Dialogue. <https://www.bu.edu/gdp/files/2017/11/Chinese-Finance-to-LAC-in-2016-Web-and-email-res.pdf>.
- Nathan, Andrew J, and Andrew Scobell (2012), How China Sees America: The Sum of Beijing's Fears, in: *Foreign Affairs*, 91, 5, 32–47.
- Navarro, Z. (2006) In Search of a Cultural Interpretation of Power: The Contribution of Pierre Bourdieu. *IDS Bulletin*, 37(6), 11-22.
- Noesselt, Nele (2012), *Chinese Perspectives on Inter- national Power Shifts and Sino-EU Relations (2008– 2011)*, Hamburg: GIGA Working Papers, 193, online: www.giga-hamburg.de/dl/download.php?d=/content/publikationen/pdf/wp193_noesselt.pdf> (15 April 2013).
- Nöth, W. (2015). The topography of Yuri Lotman's semiosphere. *International Journal of Cultural Studies*, 18(1), 11–26. <https://doi.org/10.1177/1367877914528114>
- Nye, J. S. (2008). Public Diplomacy and Soft Power. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 94–109. <https://doi.org/10.1177/0002716207311699>
- org/PublicationFiles/IAD8661_China_Triangular0424v2e-may.pdf> (15 April 2013).
- Overbeek, H. (2016). Will the BRICS transform the global economic order? In China's 'One Belt One Road' Initiative and International Society, ed. Dai Changzheng and Wang Hongyu. Beijing: the University of International Business and Economics Press.
- Oxford Business Group. (2020). How will the International Covid-19 Outbreak Impact the Belt and Road Initiative? COVID-19 Economic Impact Assessment. Available at <https://bit.ly/3hgZBI6> [Accessed 9 September 2021].
- Oxford Business Group. (2021). Has Covid-19 Prompted the Belt and Road Initiative to Go Green? COVID-19 Economic Impact Assessment. 28 January 2021. Available at <https://bit.ly/2X2JRAW> [Accessed 9 September 2021].
- Political Settlements Research Programme. (2020). Cooperation in Latin America: Responses to COVID-19 Expose Existing Cracks in Regional Infrastructure. Available at <https://bit.ly/3BSblbJ> [Accessed 11 September 2021].

- Qin Yaqing (2010) "Struggle for Identity: A Political Psychology of China's Rise". In Brantly Womack, ed., *China's Rise in Historical Perspective*. New York: Rowman & Littlefield
- RC Government. (2015). *China's Military Strategy*. Beijing: State Council Information Office.
- RC Government. (2016a). *The 13th Five-Year Plan for Economic and Social Development of the People's Republic of China (2016a–2020)*. Beijing: Central Compilation and Translation Press.
- RC Government. (2016b). *Basic Information About China-CELAC Forum*. Beijing: Ministry of Foreign Affairs.
- RC Government. (2016c). *China's Policy Paper on Latin America and the Caribbean*. Beijing: Ministry of Foreign Affairs.
- RC Government. (2018). *The Facts and China's Position on China-US Trade Friction*. Beijing: Information Office of the State Council.
- RC Government. (2021a). *Poverty Alleviation: China's Experience and Contribution*. Beijing: State Council Information Office. Available at <https://encurtador.com.br/lqQT1> [Accessed 11 September 2021].
- RC Government. (2021b). *The 14th Five-Year Plan for Economic and Social Development of the People's Republic of China (2021–2025)*. Beijing: Central Compilation and Translation Press.
- References
- Reuters. (2020a). China says One-Fifth of Belt and Road Projects 'Seriously Affected' by the Pandemic. 19 June 2020. Available at <https://reut.rs/3nbqgK9> [Accessed 9 September 2021].
- Reuters. (2020b). Tren bioceánico por Bolivia necesita a Brasil, pero Bolsonaro mira a Chile: ministro peruano. Reuters. <https://www.reuters.com/article/peru-brasil-idLTAKBN1ZM2P>.
- röppe, H. (2020). "The "Chinese Dream": An Analysis of the Belt and Road Initiative." *International Social Science Review*, 96(1). Available at: <https://digitalcommons.northgeorgia.edu/issr/vol96/iss1/3>
- Roselle, L., Miskimmon, A., & O'Loughlin, B. (2014). Strategic narrative: A new means to understand soft power. *Media, War & Conflict*, 7(1), 70–84. <https://doi.org/10.1177/1750635213516696>
- Sørensen, C. T. N. (2015). The Significance of Xi Jinping's "Chinese Dream" for Chinese Foreign Policy: From "Tao Guang Yang Hui" to "Fen Fa You Wei". *Journal of China and International Relations*, 3(1), 53–73. <https://doi.org/10.5278/ojs.jcir.v3i1.1146>

- Strategic Studies Institute (2012), *USA WC Key Strategic Issues List 2012-2013*, Carlisle Barracks, P.A.
- Sullivan, Mark P. (2013), *Latin America and the Caribbean*, Key Issues for the 113th Congress, Washington D.C.: Congressional Research Service R42956, 8 February 2013.
- *The Economist* (2009), The dragon in the backyard. Latin America is Tilting Towards China, Iran and the Global “South” – and away from the United States, 13 August, online: <www.economist.com/node/14209932> (13 August 2009).
- U.S. House of Representatives (2005), *China’s Influence in the Western Hemisphere*, Hearing before the Subcommittee on the Western Hemisphere of the Committee on International Relations, 6 April.
- U.S. House of Representatives, Committee on Foreign Affairs of the House of Representatives (2011), Hearing on Emerging Threats and Security in the Western Hemisphere: The Next Steps for U.S. Policy, 13 October.
- U.S. Senate (2005), *Challenge or Opportunity? China’s Role in Latin America*, Hearing before the Subcommittee on Western Hemisphere, Peace Corps and narcotics affairs of the Committee on Foreign Relations United States Senate, September, online: <<http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/CHRG-109shrg28258/html/CHRG-109shrg28258.htm>> (15 April 2013).
- Vadell, J. A. (2018). China in Latin America: South-South Cooperation with Chinese Characteristics. *Latin America Perspectives*.
- Vadell, J. A. (2021). China’s Bilateral and Minilateral Relations with Latin America and the Caribbean: The Case of China-CELAC Forum. *Area Development and Policy* [forthcoming].
- Walt, S. (2018a). US Grand Strategy After the Cold War: Can Realism Explain It? Should Realism Guide It? *International Relations*, 32, 3–22.
- Walt, S. (2018b). *The Hell of Good Intentions: America’s Foreign Policy Elite and the Decline of U.S Primacy*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Waltz, K. (2009). *Realism and International Politics*. New York: Taylor and Francis.
- Wang Yi (2013). Peace, Development and Cooperation Must be Moved Forward Instead of Backward [Speech transcript]. *Ministry of Foreign Affairs of People’s Republic of China*. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Wang Yi (2014). 中印共同追求民族复兴梦想 [Speech transcript]. *Ministry of Foreign Affairs of People’s Republic of China*. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Wang Yi (2015). Build on Past Achievements and Open up the Future of All-round Development of China-Africa Friendship and Cooperation [Speech transcript]. *Ministry of Foreign Affairs of People’s Republic of China*. <https://www.fmprc.gov.cn/>

- Wang Yi (2017). Toward Peace and Development for All [Speech transcript]. *Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China*. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Wang Yi (2020). Upholding the Trend of Peace and Development of Our World with Unity, Cooperation, Openness and Inclusiveness [Speech transcript]. *Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China*. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Wang, Z. (2013). The Chinese Dream: Concept and Context. *Journal of Chinese Political Science*, 19, 1–13. <https://doi.org/10.1007/s11366-013-9272-0>
- Wasserstrom, N. J. (2014). The Elusive Chinese Dream. *New York Times*. Retrieved from <https://www.nytimes.com/2014/12/27/opinion/the-elusive-chinese-dream.html?searchResultPosition=5>
- Weissmann, M. (2015). Chinese Foreign Policy in a Global Perspective: A Responsible Reformer “Striving For Achievement”. *Journal of China and International Relations*, 3, 151-166.
- Wenxian, Z., Ilan Alon, and Cristoph Lattermann. (2018). *China's Belt and Road Initiative: Changing the Rules of Globalization*. London: Palgrave Macmillan.
- Wise, C., & Ching, V. C. (2017). Conceptualizing China-Latin America Relations in the Twenty-First Century: The Boom, the Bust, and the Aftermath. *The Pacific Review*, 31(5), 553–572.
- World Bank. (2021a). GDP growth (annual %)—China. The World Bank Data. <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=CN>.
- World Bank. (2021b). GDP per capita (current US\$)—China. The World Bank Data. <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=CN>.
- Xi Jinping (2012). Xi Pledges ‘Great Renewal of Chinese Nation [Speech transcript]. *Xinhua*. <http://www.xinhuanet.com/english/>
- Xi Jinping (2013). Trustworthy Friends and Sincere Partners Forever [Speech transcript]. *Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China*. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Xi Jinping (2013). Working Together Toward a Better Future for Asia and the World [Speech transcript]. *Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China*. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Xi Jinping (2013). 建设社会主义文化强国 着力提高国家文化软实力 [Speech transcript]. *CPCnews*. <http://cpc.people.com.cn/>
- Xi Jinping (2014). Build a Community of Shared Destiny for Common Progress [Speech transcript]. *Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China*. <https://www.fmprc.gov.cn/>

- Xi Jinping (2014). Carry Forward the Five Principles of Peaceful Coexistence To Build a Better World Through Win-Win Cooperation [Speech transcript]. *Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China*. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Xi Jinping (2014). Full text of Chinese President Xi Jinping's address to Australia's Parliament [Speech transcript]. *The Strait Times*. <https://www.straitstimes.com/>
- Xi Jinping (2014). Speech by H.E. Mr. Xi Jinping President of the People's Republic of China at UNESCO headquarters. UNESCO. Retrieved from <https://en.unesco.org/>
- Xi Jinping (2014). The Dream of a Great Nation and the China Dream [Speech transcript]. Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Xi Jinping (2015). Carry on the Five Principles of Peaceful Coexistence, Sow the Seeds of Peace and Reap the Fruits of Development [Speech transcript]. Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Xi Jinping (2015). Striving for a Community of Common Destiny and Working Together for a Better World [Speech transcript]. Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Xi Jinping (2015). The Chinese Dream: From Vision to Action [Speech transcript]. Xinhua. <http://www.xinhuanet.com/english/>
- Xi Jinping (2016). Hold High the Banner of Peaceful Development and Advance the New Type of International Relations [Speech transcript]. Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Xi Jinping (2016). Strengthen the Support for Africa's Development [Speech transcript]. Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Xi Jinping (2017). Build a Better World through Win-Win Cooperation [Speech transcript]. Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Xi Jinping (2017). Let the Sunshine of the Chinese Dream Shine on Asia and the World [Speech transcript]. Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Xi Jinping (2018). Upholding the Idea of Building a Community with a Shared Future for Humanity, and Promoting the Development of a Community of Common Destiny [Speech transcript]. Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China. <https://www.fmprc.gov.cn/>

- Xi Jinping (2019). 习近平：全面建设社会主义现代化国家 推动人的全面发展 [Speech transcript]. CPCnews. <http://cpc.people.com.cn/>
- Xi, Jinping. (2017a). *Secure a Decisive Victory in Building a Moderately Prosperous Society in All Respects and Strive for the Great Success of Socialism with Chinese Characteristics for a New Era*. Beijing. Available at <https://encurtador.com.br/krHL1> [Accessed 11 September 2021].
- Xi, Jinping. (2017b). *The Governance of China*, vol. 2. Beijing: Foreign Languages Press.
- Xinhua. Full Text of the Resolution on the Amendment to CPC Constitution. 24 October 2017. Available at <https://encurtador.com.br/dtHT9> [Accessed on 11 September 2021].
- Xu, X., & Wu, G. (2019). Chinese National Identity: From the Cultural Revolution to the Chinese Dream. *Journal of Chinese Political Science*, 24, 189–211. <https://doi.org/10.1007/s11366-019-09584-0>
- Yan, X. (2014). From Keeping a Low Profile to Striving for Achievement. *The Chinese Journal of International Politics*, 7(4), 153–184.
- Yanan, Lu. (2018). China's Merchandise Trade with Belt and Road Countries Tops \$5 Trillion in 5 Years. *People's Daily*. 31 August 2018. Available at <http://en.people.cn/n3/2018/0831/c90000-9496013.html> [Accessed 11 September 2021].
- Yang Jiechi (2013). China's Foreign Policy and U.S.-China Relations in the New Period [Speech transcript]. Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Yang Jiechi (2016). Co-build the Silk Road Economic Belt and the 21st Century Maritime Silk Road to Promote Common Prosperity [Speech transcript]. Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China. <https://www.fmprc.gov.cn/>
- Yang, R. (2016). Strategic Narratives in Chinese Official Discourse on the Belt and Road Initiative. *International Relations of the Asia-Pacific*, 16, 77–101. <https://doi.org/10.1093/irap/lcv016>
- Yang, Z. (2015). Key Actors in China's Engagement in Latin America and the Caribbean: Government, Enterprises, and Quasi-Governmental Organizations. In *Beyond Raw Materials: Who are the Actors in Latin America and Caribbean-China Relationship?*, ed. E. Dussel and A. Armony, 73–85. Buenos Aires: Friedrich-Ebert-Stiftung.
- Yao Qixing (2017). Jointly Compose New Chapter of 21st Century Maritime Silk Road [Speech transcript]. Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China. <https://www.fmprc.gov.cn/>

- Zhang, C. (2018). From China's Peaceful Rise to Peaceful Development: Discourse Analysis of China's Official Diplomatic Discourse (2003–2017). *Journal of Chinese Political Science*, 24, 239–258. <https://doi.org/10.1007/s11366-018-9547-6>
- Zhang, Denghua. (2018). The Concept of 'Community of Common Destiny' in China's Diplomacy: Meaning, Motives, and Implications. *Asia and the Pacific Policy Studies*, 5, 196–207.
- Zhang, L., & Hao, L. (2014). Culture in the Age of Economic Reform: Social Transformation and Chinese Soft Power. *Journal of Chinese Political Science*, 19, 263–277. <https://doi.org/10.1007/s11366-014-9278-y>
- Zhao, H., & Wang, Z. (2017). The Narrative of China's Rise in Official Discourse: Exploring Its Interplay with the Power Shift in the Asia-Pacific. *International Relations of the Asia-Pacific*, 17, 297–330. <https://doi.org/10.1093/irap/lcw024>
- Zhao, Suisheng. (2016). *The Making of China's Foreign Policy in the 21st Century: Historical Sources, Institutions/Players, and Perceptions of Power Relations*. New York: Routledge.